

Įsakymas netenka galios 2004-03-14:

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [659](#), 2003-12-18, Žin., 2004, Nr. 39-1280 (2004-03-13); Žin., 2004, Nr. 42-0 (2004-03-19), i. k. 103301MISAK00000659

Dėl Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų bei Miško želdinimo darbų, želdinių ir žėlinių apskaitos bei vertinimo metodikos patvirtinimo

Suvestinė redakcija nuo 2003-01-05 iki 2004-03-13

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2000, Nr. [103-3266](#), i. k. 100301MISAK00000459

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRO

**Į S A K Y M A S
DĖL MIŠKO ATKŪRIMO IR ĮVEISIMO NUOSTATŲ**

2000 m. spalio 25 d. Nr. 459

Vilnius

1. T v i r t i n u Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatus (pridedama).
2. Pavedu miškų urėdijoms ir nacionalinių parkų direkcijoms nuo 2001 m. sausio 1 d. atkuriant ir įveisiant mišką vadovautis šiais nuostatais.
3. Laikau netekusiu galios Lietuvos Respublikos miškų ūkio ministerijos 1993 m. liepos 27 d. įsakymą Nr. 96 „Dėl Lietuvos miškų atkūrimo nuostatų patvirtinimo“.
4. Aplinkos ministerijos informacijos kompiuterinėje sistemoje vadovautis reikšminiais žodžiais: „miškai“, „valdymo sistema“.

L. E. APLINKOS MINISTRO PAREIGAS

DANIUS LYGIS

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
2000 m. spalio 25 d. įsakymu Nr. 459

MIŠKO ATKŪRIMO IR ĮVEISIMO NUOSTATAI

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų tikslas – reglamentuoti tvarių ir produktyvių, daugiatislės ir specialiosios paskirties miškų, atitinkančių šalies gyventojų ir ūkio poreikius, atkūrimą ir įveisimą, laikantis subalansuoto miško ūkio plėtros principų.

2. Nuostatai privalomi miško valdytojams ir naudotojams. Privačių miškų savininkams privalomi šių nuostatų 7, 8, 9, 10, 28, 31, 35, 46, 47, 54, 56, 63 bei 91 punktai, kiti punktai yra rekomenduotini.

Punkto pakeitimai:

Nr. [312](#), 2001-06-12, *Žin.*, 2001, Nr. 53-1897 (2001-06-22), i. k. 101301MISAK00000312

3. Pagrindinės sąvokos:

Miško žėlimas – miško žėlimas be žmogaus specialaus įsikišimo.

Miško želdinimas (miško įveisimas) – miško želdinių veisimas, sėjant miško medžių ir krūmų sėklas arba sodinant iš jų išaugintus sodmenis.

Miško žėlimo skatinimas – palankių sąlygų miško žėlimui sudarymas, taikant specialias ūkines priemones.

Miško atkūrimas – miško žėlimas ir (arba) želdinimas žemėse, kuriose prieš tai miškas augo.

Miško veisimas – miško želdinimas žemėse, kuriose prieš tai miško nebuvo.

Miško želdiniai – žmogaus pasodinti ar pasėti miško medžiai ir krūmai, atkuriant arba įveisiant mišką (mišriai atkurtas arba įveistas miškas priskiriamas želdiniams, kai želdinti medeliai ir krūmai sudaro 50 % ir daugiau reikalingo jų skaičiaus).

Miško žėliniai – sužėlę miško medžiai ir krūmai, atsikuriant miškui arba apželiant mišku žemėms, kuriose prieš tai miško nebuvo (žėliniams priskiriamas miškas, kai savaiminukai sudaro daugiau kaip 50 % reikalingo skaičiaus).

Želvietė – miško žėlimui skirtas sklypas.

Želdavietė – miško želdinimui skirtas sklypas.

Želdavietės arba želvietės naudmena – vienodi pagal kilmę, miško žėlimui arba želdinimui skirti sklypai.

Miško žėlimo ir želdinimo fondas – miško žėlimui ir želdinimui numatytų sklypų visuma (plotas).

Sėkliniai medžiai – geriausi, tolygiai išsidėstę tikslinių rūšių derantys medžiai, paliekami plyno kirtimo biržėse, siekiant kirtavietės apžėlimo.

Priedangos medžiai – geriausi, tolygiai išsidėstę tikslinių rūšių medžiai, paliekami vykdant neplynus pagrindinius kirtimus, siekiant miško atžėlimo ir palankių sąlygų savaiminukams augti.

Sėkliniai metai – metai, kai 70 % ir daugiau medžių gausiai dera (derlius didesnis negu 3 balai pagal V. Kaperį).

Sodmenų tipas – sodmenų skirstymas pagal auginimo ir šaknų sistemų formavimo ypatumus į sodmenis su laisva, apribota ir pakirsta šaknų sistema.

Medynų ir krūmynų rekonstrukcija – medynų ir krūmynų, kurie neatlieka pagal paskirtį numatytų funkcijų, pertvarkymas kirtimų ir želdinimo priemonėmis į vertingus norimos paskirties miško želdinius.

Aikštelė – nedidelis (apie 0,3–0,5 m x 0,3–0,5 m) žemės plotelis, įdirbtas lygiai su žemės paviršiumi sėklų sėjimui arba medelių sodinimui (žemiau jos paviršiaus – ***duobutė***, aukščiau – ***kauburėlis***).

Juosta – dviverstuviais, dviejų ar daugiau korpusų plūgais suartas ar kitais padargais įdirbtas, 0,5 m ir platesnis dirvos ruožas.

Riekė – dirvos sluoksnis, plūgo atpjautas iš šono ir apačios, verstuvo pagalba iškeltas iš vagos, atverstas 180° kampu ir paguldytas šalia vagos ištisinės juostos pavidalu.

Vaga – po riekės išvertimo likęs juostos pavidalo dirvos įdubimas.

Volas – ištisinės juostos pavidalo pakilimas, suformuotas permaišant viršutinius dirvos sluoksnius.

4. Miškas želia arba želdinamas: visuose apaugusiuose mišku sklypuose, kuriuose vyksta natūralūs miško kartų kaitos procesai arba juose augančius medynus numatoma kirsti pagrindiniais, plynais sanitariniais ir rekonstrukciniais kirtimais, taip pat neapaugusiose mišku žemėse ir ne miško žemėse, numatytose miškams auginti pagal Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytą tvarką.

5. Miško žėlimo ir želdinimo fondą sudaro sklypai, kuriuose turi būti atkuriamas arba įveisiamas miškas:

- kirtavietės, degavietės, aikštės ir kiti želdintini miško sklypai miško žemėse, taip pat numatyti apželdinti sklypai ne miško žemėse;

- medynai, numatyti kirsti pagrindiniais ir rekonstrukciniais kirtimais, taip pat medynai, kuriuose numatytas polajinis želdinimas.

6. Ateinančių metų miško žėlimo ir želdinimo fondas sudaromas iki einamųjų metų gruodžio 31 d. ir gali būti tikslinamas iki želdinimo sezono pabaigos. Metinę žėlimo ir želdinimo apimtį žėlvietės ir žėldavietės valdytojas gali keisti, atsižvelgdamas į įvykusius miško kirtimo fondo ar žėlviečių ir žėldaviečių pasikeitimus.

7. Mišką atkurti privalo jo savininkai, valdytojai ir naudotojai savo lėšomis. Želdintinose kirtavietėse, degavietėse bei žuvusių žėdinių ar žėlinių vietose miškas atkuriamas: žėldinant – Lietuvos Respublikos miškų įstatymo nustatytais terminais, o paliekant žėlimui – ne vėliau kaip per ketverius metus po jų atsiradimo.

8. Iškirsti ažuolynai, klevynai, liepynai ir pušynai, augę jiems tinkamose augavietėse, turi būti atkurti taip, kad žėdiniuose ir žėliniuose vyrautų tos pačios medžių rūšys.

Punkto pakeitimai:

Nr. [312](#), 2001-06-12, Žin., 2001, Nr. 53-1897 (2001-06-22), i. k. 101301MISAK00000312

Nr. [614](#), 2002-11-28, Žin., 2003, Nr. 1-8 (2003-01-04), i. k. 102301MISAK00000614

9. Miško valdytojai, naudotojai ir savininkai privalo miško žėdinius ir žėlinius prižiūrėti ir saugoti nuo pažeidimų ir sunaikinimo.

Punkto pakeitimai:

Nr. [312](#), 2001-06-12, Žin., 2001, Nr. 53-1897 (2001-06-22), i. k. 101301MISAK00000312

10. Šiuos nuostatus pažeidę miško valdytojai, naudotojai ir savininkai atsako Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

Punkto pakeitimai:

Nr. [312](#), 2001-06-12, Žin., 2001, Nr. 53-1897 (2001-06-22), i. k. 101301MISAK00000312

II. MIŠKO ATKŪRIMO IR ĮVEISIMO BŪDAI

11. Yra tokie miško atkūrimo ir įveisimo būdai:

- miško žėlimas (netaikant ir taikant žėlimą skatinančias priemones);
- miško žėldinimas;
- mišrus – aukščiau išvardytų būdų derinys.

12. Parenkant miško atkūrimo ir įveisimo būdą, atsižvelgiama į tokius aplinkos veiksnus:

- miško funkcinę paskirtį (ūkiniai, rekreaciniai, apsauginiai ir kt. paskirties miškai);
- motininio medyno genetinę-selekcinę kokybę;

- edafinius ir fitocenotinius veiksnius (dirvožemio derlingumą, drėgmės režimą, reljefą, medyno sudėtį, struktūrą ir derėjimo laipsnį, traką, pomiškį, gyvąją ir negyvąją dangą, želvietės arba želdavietės naudmeną, sklypo formą ir plotą);

- zoocenotinius ir mikrobiocenotinius veiksnius (vabzdžių, puvinius sukeliančių grybų, žvėrių pakenkimo tikimybę);

- antropogeninius veiksnius (oro ir dirvožemio užterštumą, dirvožemio suplūkimą ir kt.);

- ekonominius veiksnius (miško atkūrimo ar įveisimo kainą, miško auginimo apyvartos trukmę ir kt.);

- kitus veiksnius (žėlimo ir želdinimo fondo būklę, valdytojo tikslus ir kt.).

13. Rezervatiniuose (I gr.) miškuose galimas tik miško žėlimas. Išimtiniais atvejais gali būti numatytas miško biocenozų atkūrimas pagal specialius projektus.

14. Ekosistemų apsaugos (II A gr.) miškuose pirmenybė teikiama miško žėlimui. Želdinti galima tik vietinės kilmės (geriausia to paties medyno) sėklomis, sodmenimis. Kai kurių rūšių draustiniuose galimos specialios miško želdinimo priemonės, numatytos šių draustinių nuostatuose.

15. Rekreaciniuose (II B gr.) miškuose galimi visi miško atkūrimo ir įveisimo būdai. Pasirenkamas tas, kuris labiausiai užtikrins želdinių ir žėlinių tvarumą ir atitiks rekreacinius poreikius.

16. Apsauginiuose (III gr.) miškuose pirmenybė teikiama žėlimui, po to želdinimui. Rezervatų apsauginių zonų miškuose galima želdinti tik vietinės kilmės (geriausia to paties medyno) sėklomis, sodmenimis. Kai kurių šios miškų grupės saugomų teritorijų (draustinių) nuostatuose gali būti numatyti saviti reikalavimai miško žėlimui ir želdinimui.

17. Ūkiniuose (IV gr.) miškuose galimi visi miško atkūrimo ir įveisimo būdai. Esant panašioms miško atkūrimo ir įveisimo sąlygoms, parenkamas ekonomiškiausias būdas.

18. Atkūrimo būdas nustatomas keletą metų prieš miško kirtimą. Preliminariai tai atlieka miškotvarka, o patikslina miško želdinimo ir žėlimo projektą rengiantys specialistai. Kiekvienai želdavietei ir želvietai miško atkūrimo ir įveisimo būdas parenkamas individualiai, atsižvelgiant į 12 punkto reikalavimus.

19. Pomiškio (savaiminukų) kiekis nustatomas pagal Miško sodmenų, želdinių ir žėlinių apskaitos ir vertinimo metodiką. Kai pomiškio (savaiminukų) kiekis atitinka 2 priedo reikalavimus, iš jo galima suformuoti naują medyną. Kai pomiškio (savaiminukų) mažiau, negu nurodyta 2 priede, arba jo nėra, miško atkūrimo būdas parenkamas, vadovaujantis 3 priedo reikalavimais.

III. MIŠKO ŽĖLIMO SKATINIMAS

20. Svarbesnės žėlimą skatinančios priemonės yra:

- tinkamas kirtimo būdo ir metodo parinkimas;
- palankaus kirtimo laiko nustatymas;
- esamo pomiškio išsaugojimas;
- trako, neperspektyvaus pomiškio iškirtimas ir konkuruojančios žolinės dangos dalinis pašalinimas;

- miško paklotės dalinis pašalinimas arba dirvos paviršiaus purenimas;
- sėklinių ir priedangos medžių palikimas;
- paviršinio vandens nuleidimas;
- kitos priemonės (aptvėrimas, nusausinimas, kalkinimas, trėšimas ir kt.).

21. Medyno kirtimo būdai parenkami pagal Pagrindinių miško kirtimų taisykles, taip pat Biržių atrėžimo ir įvertinimo taisykles.

22. Kirtimo laikas derinamas su sėkliniais metais. Medžiai gali būti kertami:

- sėkloms byrant;
- tuoj po sėklų išbyrėjimo;
- sėkloms sudyigus ir esant iki 1 metų daigams po medžių lajomis;
- baigiantis pomiškio unksminio vystymosi stadijai;
- per keletą atvejų, laipsniškai didinant apšvietimą.

23. Trakas ir neperspektyvus pomiškis iškertamas, kai apšvietimas pagal vizualinį vertinimą yra mažesnis už būtiną daigų išlikimui ir augimui. Siekiant šviesinių ir sąlyginai šviesinių medžių rūšių (pušies, maumedžio, beržo, ąžuolo) žėlimo, aplink supurento dirvos paviršiaus aikšteles, juostas, o kai jų nėra, – analogiškose joms vietose, pašalinama visa stelbianti augmenija, kitų medžių rūšių – visa stelbianti augmenija arba tik jos dalis.

24. Dirvos paviršius purenamas prieš sėklinius arba sėkliniais metais iki sėklų išbyrėjimo, rečiau (siekiant ąžuolo apsisėjimo) sėkloms byrant ar išbyrėjus, kirtimui numatytuose medynuose, kirtavietėse, kuriose palikti sėkliniai arba priedangos medžiai, taip pat siaurose plyno kirtimo biržėse, kuriose galimas apsisėjimas nuo gretimų medynų. Supurentos dirvos paviršius turi sudaryti ne mažiau kaip 20 % sklypo ploto. Dirvos paviršiaus purenimas yra aktualesnis augavietėse, kuriose miško paklotė yra storesnė kaip 2 cm arba padengta žoline danga.

25. Sėkliniai ir priedangos medžiai paliekami Pagrindinių miško kirtimų taisyklių numatytais atvejais. Kai greta kirsti numatomos biržės yra derančių tų pačių rūšių medžių, kurie gali apdulinti paliktus sėklinius medžius, paliekama 20-40 vnt./ha, o kai jų nėra, – ne mažiau kaip 50 sėklinių medžių 1 ha.

26. Pastoviai perteklingo drėkinimo ar pelkinėse augavietėse, kuriose numatomas dirvos paviršiaus purenimas, esant reikalui, nuleidžiamas paviršinis vanduo.

27. Labai rūgščios dirvos „L“, „U“ ir „P“ hidrotopuose, kuriuose blogiau sudygsta sėklos, gali būti kalkinamos.

28. Sklypas laikomas apžėlusiu, kai jame yra 2 priede nurodytas savaiminukų kiekis. Vegetatyvinis žėlimas toleruotinas pirmos ir antros selekcinės grupės motininuose medynuose tik tada, kai nepasisekė sėklinis žėlimas.

IV. MIŠKO ŽELDINIMAS

Želdinimo metodai ir želdaviečių parinkimo tvarka

29. Miškas želdinamas dviem metodais:

- sėjant miško medžių bei krūmų sėklas;
- sodinant sodmenis.

30. Želdavietės miško želdinimui parenkamos tokia eilės tvarka:

- nesuvelėnėjusios kirtavietės, kuriose neatželia tikslinės medžių rūšys;
- nesuvelėnėjusios kirtavietės, kuriose tikslinės medžių rūšys iš dalies atželia;
- gaisravietės;
- suvelėnėjusios kirtavietės, kuriose tikslinės medžių rūšys neatželia;
- žuvusių želdinių plotai;
- eroduojamos žemės;
- žemės ūkiui naudotos žemės;
- želdintini plotai rekreacinės ar kitos specialios paskirties teritorijose ir t. t.

Sodmenų išauginimas

31. Sėklos, iš kurių auginami sodmenys miškų želdinimui, turi atitikti Lietuvos miško sėklininkystės nuostatų reikalavimus. Saugomose teritorijose sėklų ir sodmenų naudojimas gali būti reglamentuojamas taip pat ir šių teritorijų nuostatais.

32. Sodmenys miškų želdinimui auginami daigynuose ir medelynuose, prioritetą teikiant daigynams – medelynams, kuriuose galimas pagrindinių aplinkos veiksnių reguliavimas.

Želdavietės paruošimas

33. Paruošiant sklypą miškui želdinti, esant reikalui, atliekami tokie darbai:

- želdavietės apmatavimas;

- paviršinio vandens nuleidimas;
- pašalinami nepageidaujami medžiai ir krūmai bei jų atžalos ir ataugos;
- taikomos Miškų sanitarinės apsaugos taisyklėse numatytos priemonės kenksmingų vabzdžių ir grybinių ligų židiniams slopinti;
- ūkiniuose miškuose numatomi 3-4 m pločio technologiniai koridoriai;
- įrengiamos priešgaisrinės juostos ar barjerai.

Dirvos miško želdiniams ruošimas

34. Dirvos miško želdiniams ruošimo tikslas – sumažinti konkuruojančios augmenijos įtaką miško želdiniams, pagerinti dirvos drėgmės režimą ir struktūrą. Dirva miško sodinimui (sėjimui) ruošama, minimaliai pažeidžiant ekosistemas, laikantis 4 priedo reikalavimų.

Punkto pakeitimai:

Nr. [312](#), 2001-06-12, Žin., 2001, Nr. 53-1897 (2001-06-22), i. k. 101301MISAK00000312

Nr. [614](#), 2002-11-28, Žin., 2003, Nr. 1-8 (2003-01-04), i. k. 102301MISAK00000614

35. Konkuruojančios augmenijos naikinimas cheminėmis priemonėmis, paruošiant sklypą miškui želdinti, gali būti taikomas kaip papildoma priemonė, ruošiant dirvą mechaniniu būdu. Tam naudojamos cheminės medžiagos ir technologijos turi atitikti Profesionalaus naudojimo augalų apsaugos priemonių sąrašo reikalavimus.

Punkto pakeitimai:

Nr. [312](#), 2001-06-12, Žin., 2001, Nr. 53-1897 (2001-06-22), i. k. 101301MISAK00000312

36. Dirva ruošama antroje vasaros pusėje arba rudenį. Sausose augavietėse dirva gali būti ruošama pavasarį prieš miško sodinimą.

37. Dirva miško želdiniams ar želiniams ruošama ištisai arba iš dalies. Ištisai dirva ruošama šiais būdais: ariant, frezuojant, kultivuojant, lėkščiuojant visą želdavietę ar želvietę. Iš dalies dirva ruošama šiais būdais: išariant vagas ar juostas, padarant aikšteles, kauburėlius, volus, iškasant duobutes sodinimo vietose.

38. Dirvos ruošimo būdas parenkamas atsižvelgiant į augavietės tipą, želdavietės būklę ir kilmę. Nusausintose želdavietėse ir želvietėse dirvos ruošimo būdas parenkamas atsižvelgiant į susiformavusias ar besiformuojančias augavietės sąlygas.

39. Ruošiant dirvą riekėmis, jos turi būti apverstos 180° kampu ir prigludusios prie dirvos paviršiaus. Vagų pertrūkiai neturi viršyti 20% bendro jų ilgio. Šlaituose vagos, riekės, juostos orientuojamos horizontalių kryptimi. Laikinais užmirkstančiose augavietėse vagos ariamos nuolydžio kryptimi ir, esant galimybei, įvedamos į nusausinimo tinklą.

40. Ruošiant dirvą riekėmis arba kauburėliais mineralinių dirvožemių želdavietėse, žemės dirbimo gylis turi būti toks, kad į riekės ar kauburėlio paviršių patektų iki 5 cm storio jaurinio ar iliuvinio dirvožemio horizonto sluoksnio, o ruošiant dirvą durpiniuose dirvožemiuose arba dirvožemiuose, kuriuose labai storas paklotės sluoksnis, – žemės dirbimo gylis pasirenkamas toks, kad į riekės arba kauburėlio paviršių patektų 5–10 cm storio mineralinio dirvožemio horizonto sluoksnis.

41. Ruošiant dirvą ištisai, arimo gylis turi būti ne mažesnis nei sodmenų šaknų ilgis.

42. Dirva želimui skatinti ruošama prieš sėklų byrėjimą, ažuolo želimui – gilėms byrant arba išbyrėjus. Įdirbtas plotas turi sudaryti ne mažiau kaip 20 % bendro sklypo ploto.

43. Užmirkusiose augavietėse dirva miško želdinimui ruošama tik ją nusausinus.

44. Rekreatinės paskirties teritorijose dirva ruošama lygiai su bendru jos paviršiumi, užmirkstančiose augavietėse prieš ruošimą dirva nusausinama. Kai nėra galimybės nusausinti, formuojami minimalaus aukščio kauburėliai ar volai.

45. Ruošiant dirvą miško želdiniams žemės ūkiui naudotuose plotuose suplūktose dirvose, atliekamas gilusis podirvio purenimas (40–60 cm).

Miško sodinimas ir sėjimas

46. Miško želdinimui naudojami miško sodmenų standartus atitinkantys sėjinukai ir sodinukai.

47. Sodmenų tipas ir rūšis parenkama pagal želdinamo sklypo dirvožemines, fitocenotines ir antropogenines sąlygas, laikantis Lietuvos miško sėklinio rajonavimo.

48. Pirmenybė teikiama pavasariniam sodinimui ir sėjimui. Sodinama iki sodmenų pumpurų sprogimo pradžios. Naudojant sodmenis su apribota šaknų sistema, sodinti galima ir vėliau. Rudenį spygliuočiai sodinami, visiškai susiformavus pumpurams ir sumedėjus stiebams, bet šaknims dar augant, o lapuočiai – tik lapams pradėjus kristi.

49. Spygliuočių sėjinukų maksimalus sodinimo gylis – iki pirmųjų spyglių, o spygliuočių sodinukų ir lapuočių – iki šaknies kaklelio. Puriuose ir sausose dirvose gali būti sodinama 2-3 cm giliau nurodytų parametrų.

50. Sodinimo ir sėjimo technologija, įrankiai ir mechanizmai pasirenkami pagal medžių rūšis, sėklų ir sodmenų parametrus, augavietės sąlygas ir dirvos paruošimo būdus.

Želdinių tankumas ir išdėstymas

51. Miško želdinių sodinimo (sėjimo) tankumas ir išdėstymas priklauso nuo medžių rūšių biologinių savybių, augavietės sąlygų, želdinių tikslinės paskirties, sodmenų tipo ir parametrų, mišrinimo ypatumų. Nustatant želdinių pradinį tankumą, atsižvelgiama į tikslinių medžių rūšių gyvybingų savaiminukų skaičių, jų išsidėstymo pobūdį, taip pat – į galimus pažeidimus.

52. Sodinama (sėjama), kai perspektyvūs tikslinių medžių rūšių savaiminukai sudaro 75% ir mažiau 2 priede nurodyto kiekio arba ir esant didesniai savaiminukų kiekiui, bet kai bendras jų grupių užimamas plotas sudaro 75 % ir mažiau sklypo ploto. Aikštės arba savaiminukų grupės sklype schematiškai pažymimos Miško želdinimo ir želimo projekto brėžinyje, užrašant apytikslų jų plotą ir tikslinę medžių rūšį.

53. Esant palankioms želimui sąlygoms, taikomos želimą skatinančios priemonės, laikantis 3 priedo reikalavimų.

54. Želdinių tankumas ir išdėstymo tolygumas turi atitikti 5 priedo reikalavimus.

Želdinių rūšinė sudėtis

55. Tikslinė medžių rūšis parenkama pagal augavietes ir želdinių tikslinę paskirtį. Kai šiuos reikalavimus atitinka dvi ar daugiau tikslinių rūšių, pirmenybė teikiama labiausiai vertinamai regione arba gretutines funkcijas geriausiai atitinkančiai medžių rūšiai.

56. Želdinių rūšinę sudėtį ir mišrinimo schemas rekomenduojama parinkti iš atitinkamos funkcinės paskirties miško želdinių tipų (6–8 priedai). Želdinių rūšinė sudėtis turi atitikti tikslinių medynų vyraujančių medžių rūšis (9–11 priedai).

57. Pirmenybė teikiama mišriems želdiniams.

58. Eglių želdiniai laikinai perteklingo drėkinimo ir drėgnesniuose dirvožemiuose veisiami mišrūs, išskyrus atvejus, kai tikslinių medžių rūšių perspektyvūs savaiminukai sudaro ne mažiau kaip trečdalį reikalingo bendro pradinio želdinių tankumo.

59. Vėjavartoms palankiose vietose veisiami mišrūs želdiniai, taip pat priešvėjinės juostos iš vėjavartoms atsparių medžių rūšių. Želdinių tankumas juostose turi mažėti palaukės kryptimi ir pamiškėje turi būti perpus mažesnis negu optimalus medynuose.

60. Priešgaisrinės juostos veisiamos laikantis Miškų priešgaisrinės apsaugos taisyklių reikalavimų.

61. Žemės ūkiui naudotose žemėse veisiami miško želdiniai turi atitikti teritorijos, kurioje yra želdomas sklypas, funkcinę paskirtį.

62. Pirmenybė teikiama mišriems su lapuočiais želdiniams. Spygliuočių želdiniai veisiami minimalaus tankumo, pirmenybę teikiant sodmenims, išaugintiems iš sėklų, surinktų nuo atsparių

šakninei pinčiai genotipų medžių, taip pat laikantis kitų nurodymų, pateiktų Laikinose rekomendacijose kovai su šaknine pintimi spygliuočių medynuose.

63. Miškas želdinamas laikantis miško išdėstymo žemėtvarkos schemų ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės arba jos įgaliotų institucijų nustatytos tvarkos. Pirmiausia želdintini plotai, kuriuose miško želdiniai atliktų priešerozinę ar priešdefliacinę funkcijas, toliau – biologinės įvairovės išsaugojimo, gamtinio karkaso kompensacijos ir laukų apsaugos funkcijas, plotai, esantys ūkinės veiklos poveikiams jautriose vietose, taip pat kituose poįstatyminiuose teisės aktuose numatyti apželdinti mišku žemės ūkio plotai.

64. Eroduojamose žemėse apželdinami netinkami žemės ūkiui, statesni kaip 10° šlaitai lengvos mechaninės sudėties dirvožemiuose ir statesni kaip 15° šlaitai sunkios mechaninės sudėties dirvožemiuose. Po to apželdinami upių, ežerų ir kitų vandens telkinių šlaitai, kuriuose pasireiškia paviršinė (nuplovimas, nupustymas) ir vertikalioji (išgraužos, griovos, abraduojami krantai) erozija arba reikia apsaugoti vandenį nuo teršalų. Taip pat būtina atsižvelgti ir į žemės savininkų bei valdytojų interesus. Nuplaunamos, nupustomos žemės priklausomai nuo dirvožemių ir kitų aplinkos sąlygų (šlaitų nuolydžio, ekspozicijos, koncentruoto paviršinio vandens nuotėkio vietų išsidėstymo) apželdomos greitai augančiomis, turinčiomis tankią mišrią arba gilią šaknų sistemą medžių ir tankią paviršinę šaknų sistemą – krūmų rūšimis. Veisiami želdiniai turi būti mišrūs, siekiant, kad susiformuotų daugiaardžiai medynai. Vertikalios erozijos veikiamose žemėse veisiamos gilią šaknų sistemą turinčios medžių ir tankią šaknų sistemą turinčios krūmų rūšys, plintančios šaknų atžalomis. Eroduojamos žemės priklausomai nuo aplinkos sąlygų ir teritorijos funkcinės paskirties gali būti apželdinamos ištisai, juostomis ir grupėmis.

65. Išeksplatuoti durpynai ir kitų iškaskų karjerai, skirti miškui auginti, rekultivuojami, o saugomose teritorijose – gali būti ir renatūralizuojami.

Medynų ir krūmynų rekonstrukcija

66. Ūkiniuose miškuose (rečiau – kitos paskirties miškuose) priklausomai nuo ekonominių ir ekologinių sąlygų prie rekonstruotinių gali būti priskirti:

- krūmynai;
- minkštųjų lapuočių iki 10 m. amžiaus jaunuolynai augavietėse, kuriose galima ir tikslinga auginti vertingesnius medynus;
- spygliuočių ir kietųjų lapuočių iki 20 m. amžiaus jaunuolynai būdingose jiems augavietėse, kai medyno sudėtyje yra nepakankamas tikslinių medžių rūšių kiekis, taip pat nenašūs eglių, ąžuolų, uosių medynai, augantys jiems netinkamose augavietėse;
- bet kurių medžių rūšių ir amžiaus, mažesnio kaip 0,5 skalsumo, taip pat pažeisti ir kitaip sudarkyti medynai, kuriuose atžėlimą skatinančiomis priemonėmis negalima atželdinti tikslines medžių rūšis, o ugdymo kirtimais – suformuoti vertingą pagal funkcinę paskirtį mišką.

67. Taikytini trys medynų rekonstrukcijos būdai: ištisinis, koridorinis ir grupinis.

68. Ištisai rekonstruojamuose sklypuose pašalinami medžiai ir krūmai ir ištisai želdinama.

69. Koridoriais rekonstruojami 1,6–6 m aukščio jaunuolynai, kuriuose iškertami 3–6 m (kartais 2–14 m) pločio koridoriai, paliekant tarp jų panašaus pločio nekirstas juostas. Koridoriuose želdinama.

70. Grupėmis (ploteliais) rekonstruojami nevienodo skalsumo ir netolygaus tikslinių medžių rūšių išsidėstymo jaunuolynai. Iškertamos mažesnio kaip 0,5 skalsumo ir nepageidaujamų medžių rūšių grupės. Jų vietose želdinama.

71. Žvėrių pažeisti miško želdiniai ir žėliniai atkuriami vadovaujantis metodiniais nurodymais „Žvėrių sudarkytų miško želdinių ir pakenktų medynų inventorizavimas, atkūrimas ir ūkininkavimas“.

72. Dirva ruošiama laikantis 34–44 punktų ir 4 priedo reikalavimų.

Polajinis ir prieškirtiminis želdinimas

73. Polajinis želdinimas gali būti taikomas šviesinių medžių rūšių medynuose su ne didesne kaip 30 % ūksminių rūšių priemaiša, siekiant pagerinti miško ekosistemų tvarumą, produktyvumą, apsaugines arba rekreacines savybes.

74. Želdoma 30–40 metų pušynuose ir 40–70 metų ąžuolynuose, rečiau 30–40 metų uosynuose, 20–30 metų juodalksnynuose ir beržynuose, kurių lajų glaudumas ne didesnis kaip 0,7, o pažeistuose medynuose – ir jaunesniame amžiuje.

75. Želdomos unksminės medžių rūšys: eglė, liepa, klevas, o pajūryje – bukas ir kt.

76. Po lajomis gali būti želdomi 6–8 prieduose želdinių tipuose rekomenduojami krūmai.

77. Pušynuose polajiniai eglės želdiniai gali būti veisiami Lc, Nc, Lb ir Nb augavietėse. ąžuolynuose polajiniai eglės, liepos, klevo želdiniai veisiami Nc, Lc, Nd, Ld augavietėse.

78. Prieš sodinimą iškertami netikslinių rūšių ir blogos kokybės medžiai ir krūmai. Sodinama trečdaliu mažiau, negu numatyta ištisiniais želdiniais.

79. Prieškirtiminis želdinimas vykdomas po medžių lajomis, likus 1–5 metams iki pagrindinio kirtimo, siekiant išvengti nepageidautinos rūšių kaitos, sutrumpinti miško atkūrimo laiką ir jo auginimo apyvartą, taip pat sudaryti palankesnę mikroklimatą jauniems medeliams augti keletą pirmųjų metų.

80. Želdoma prieš plynus kirtimus 0,3–0,7 skalsumo beržynuose, drebulynuose, baltalksnynuose, rečiau pušynuose ir ąžuolynuose, kai nėra tikslinių medžių rūšių pomiškio, taip pat prieš paskutinį atvejinių kirtimų atvejį, kai yra nepakankamai atžėlusios tikslinės medžių rūšys.

81. Sodinami sodmenys, rečiau sėjamos sėklos medžių rūšių, kurie 1–5 metus gali augti po medžių lajomis. Prieš iškirtimą želdinama tik tada, kai užtikrinamas šių želdinių išsaugojimas kertant mišką. Želdinių pradinis tankumas turi būti bent 30 % didesnis už jų pradinį tankumą, numatytą atviriems sklypams (5 priedas).

Trumpos apyvartos želdinių veisimas

82. Trumpos apyvartos (plantaciniai) želdiniai veisiami pagal intensyvias technologijas, siekiant sparčiai išauginti prekinę medieną ar gauti kitokią produkciją. Pagal paskirtį jie skirstomi į trumpos apyvartos želdinius medienai auginti ir specialios paskirties – nemedieninei produkcijai gauti.

83. Trumpos apyvartos želdiniai medienai auginti pagal apyvartos trukmę būna:

- labai trumpos apyvartos (1–15 m.) želdiniai (energetinės plantacijos kurui, plantacijos medienos masei, perdirbimui ir pynimo bei rauginei žaliavai gauti);
- vidutiniškai trumpos apyvartos (15–30 m.) želdiniai (popiermedžiams ir pjautinei produkcijai gauti);
- sutrumpintos apyvartos (30–50 m.) želdiniai (popiermedžiams ir pjautinei produkcijai gauti).

84. Labai trumpos apyvartos želdiniuose auginami gluosniai (karklai), tuopos, beržai, alksniai, robinijos ir kt. Trumpos – greitai augantys lapuočiai (tuopos, beržai, alksniai ir kt.). Sutrumpintos apyvartos – greitai jauname amžiuje augantys spygliuočiai (eglės, pušys, maumedžiai, pocūgės ir kt.).

85. Specialios paskirties plantacijos nemedieninei produkcijai gauti būna:

- miško sėklinės plantacijos;
- maistinių ir vaistinių medžių ir krūmų;
- techninės žaliavos;
- kalėdinių medelių;
- pašarinės – žvėrimis ir paukščiams.

86. Svarbesni trumpos apyvartos želdinių veisimo technologijos ypatumai yra:

- tinkamų, su pakankamai derlingais dirvožemiais želdaviečių parinkimas;
- želdavietės pagerinimas;
- efektyvus (racionalus, kokybiškas) dirvos įdirbimas;
- geros kokybės, selekcinio sodmenų, gyvašakių naudojimas;

- optimalus želdinių tankumas ir išdėstymas;
- intensyvi želdinių priežiūra (dirvos purenimas, piktžolių naikinimas, tręšimas ir kt.);
- želdinių apsauga nuo žvėrių, vabzdžių, grybinių ligų pakenkimo, gaisrų, teršalų ir kt.

87. Trumpos apyvartos želdinius tikslinga veisti ūkinės paskirties miškuose ir žemės ūkiui naudotose žemėse.

Želdinimas rekreacinės paskirties teritorijose

88. Želdinimo būdus ir technologiją rekreaciniuose miškuose nulemia poilsavimo intensyvumas, vyraujančios poilsio rūšys ir aplinkos sąlygos. Miško parkuose, poilsiavietėse prie intensyviai lankomų objektų želdiniai turėtų būti veisiami pagal specialius techninius projektus. Kituose rekreacinės paskirties miškuose želdinama sudarant įprastinius Miško želdinimo ir žėlimo projektus, tik sodinimo (sėjimo) vietos išdėstomos ne eilėmis, o padrikai, grupėmis ar lizdais. Sukuriama artima natūraliems miškams atvirų, pusiau atvirų ir uždarų miško vietovaizdžių mozaika.

89. Medžių ir krūmų asortimentas parenkamas pagal 7 ir 11 prieduose nurodytus normatyvus rekreaciniams miškams.

90. Dirva rekreaciniams želdiniams įdirbama aikštelėmis, o sodinant stambesniais sodmenimis – neruošiama. Labai suplūkti dirvožemiai purenami apie 30 cm gyliu. Reikia vengti įvairių mikropakilimų ir įdubimų formavimo. Gausiai lankomi sklypai aptveriami.

Miško želdinių pildymas, priežiūra ir apsauga

91. Želdiniai pildomi kitų metų pavasarį arba tų pačių metų rudenį, remiantis rudeninės apskaitos (inventorizacijos) duomenimis, jeigu prigijimas yra 26–85 % ir nėra tikslinių medžių rūšių perspektyvių savaiminukų arba jų kiekis kartu su pasodintais sudaro mažiau negu 85 % reikalingo želdinių tankumo. Želdiniai pildomi ir antrais, taip pat trečiais metais, jeigu išlikusių pasodintų medelių skaičius su perspektyviais savaiminukais sudaro mažiau negu 80 % reikalingo želdinių tankumo. Želdiniai taip pat pildomi, kai bendras jų prigijimas ar išlikimas yra aukštesnis už nurodytą, bet žuvę sodinukai sklype yra pasiskirstę ne tolygiai, bet vienoje ar keliose sklypo vietose yra ištisai žuvę.

92. Želdinių priežiūra apima tokius darbus:

- nupustytų, nuplautų, užneštų, iškilnotų šalčio medelių pataisymas (užpilant žemėmis, atkasant ir kt.);
- stelbiančios žolinės augmenijos pašalinimas purenant dirvą, ravint, šienaujant, apmindant sausą žolę rudenį, purškiant herbicidais aplink pasodintus medelius, medelių eilėse arba ištisai;
- stelbiančios sumedėjusios augmenijos naikinimas ją iškertant arba iš dalies purškiant arboricidais;
- sausinimo sistemos veikimo patikrinimas ir susidariusių kamščių vagose ir grioveliuose pašalinimas pavasarį užmirkstančiose augavietėse keletą metų po želdinių pasodinimo;
- paviršinio vandens nuleidimas.

93. Želdinių apsauga apima tokius darbus:

- apsaugą nuo entomokenkėjų ir grybinių ligų;
- apsaugą nuo pelinių graužikų ir žvėrių, mechaninių pakenkimų, gaisrų ir kt.

V. MIŠKO ATKŪRIMO IR ĮVEISIMO APSKAITA IR KONTROLĖ

94. Apželdintų plotų ribos miške pažymimos stulpeliais, ant vieno iš jų užrašomi kvartalo ir sklypo numeriai, plotas ir želdinių pasodinimo metai.

95. Atliekami tokie darbai:

- miško želdinimo darbų vertinimas;
- miško želdinių ir žėlinių apskaita (inventorizacija);

- miško želdinių ir žėlinių skyrimas prie mišku apaugusios žemės.

96. Miško želdiniai ir žėliniai vertinimi pagal Miško sodmenų, želdinių ir žėlinių apskaitos ir vertinimo metodiką. Jų periodinis vertinimas atliekamas miškotvarkos metu.

VI. MIŠKO ŽELDINIMO IR ŽĖLIMO DOKUMENTACIJA

97. Valstybinėje žemėje miškas atkuriamas ir įveisiamas pagal šiam tikslui numatytam žemės (miško) plotui parengtą individualų Miško želdinimo ir žėlimo projektą (1 priedas), kurį parengia girininkas, o tvirtina miško valdytojų įgalioti asmenys. Ypač vertingų ar specialios paskirties miškų želdinimui bei įveisimui sudaromi atskiri projektai.

98. Sklypams, kuriuose numatomas miško žėlimas ar žėlimą skatinančios priemonės, Miško želdinimo ir žėlimo projektai parengiami prieš pagrindinius kirtimus, parinkus miško atkūrimo būdą, o sklypuose, kuriuose numatomas miško želdinimas, – iki dirvos ruošimo pradžios. Duomenys apie projekto įgyvendinimo darbus įrašomi Miško želdinimo ir žėlimo projekte per vieno mėnesio laikotarpį nuo jų atlikimo. Miško želdinimo ir žėlimo projektas parengiamas raštu, įvedamas į kompiuterinę programą ir saugomas miško valdytojų ir naudotojų bei centralizuotoje duomenų bazėje, kol bus nukirstas pagal jį įveistas medynas.

99. Atžėlę ir apželdinti sklypai pažymimi miškotvarkos medžiagoje (taksoraščiuose ir planšetuose), laikantis teisės aktų nustatytos tvarkos.

MIŠKO ŽELDINIMO IR ŽĖLIMO PROJEKTAS

0.1 Projekto Nr.

0.2 Miškų urėdija, nac. parkas

0.3 Girininkija

0.4 Kitas žemės valdytojas

0.5 Kvartalo Nr.

0.6 Sklypo:

Nr.	Dalis	Plotas

0.7 Bendras plotas, ha

0.8 Miškų grupė (2, 3, 4)

0.9 Vykdyto metai

0.10 Sezonas: pavasario (1) rudens (2)

0.11 Metodas:

- sodinimas (1)

- sėjimas (2)

- žėlimas (3)

- kombinuotas (1-3 deriniai) (4)

0.12 Įveista: Želdiniais (1), žėliniais (2)

BRĖŽINYS

Spausdinamas masteliu **1:10 000** atskirame lape. Pradiniai duomenys užrašomi programos darbo metu pateiktame lange pagal pasirinktą brėžinio sudarymo variantą ir jo paskirtį.

1. ŽELVIETĖS IR ŽELDAVIETĖS APRAŠYMAS

1.1. Želvietės ir želdavietės kategorija (miškų apaugęs plotas: savaiminės kilmės (1), įveistas (2)); kirtavietė (5); žuvę želdiniai (6); aikštė (7); žemės ūkiui netinkamos žemės (8); rekultivuoti karjerai ir durpynai (9): [].

1.2. Želdavietės, želv. charakteristika: buvusio medyno sudėtis; skalsumas:

; selekcinė grupė; medyno nukirtimo ar žuvimo metai; reljefas:

1.3. DTG, nurodant dirvodarinių uolienų indeksus (l, p, s): [].

1.4. Vyraujančios žolių rūšys ir suvelėnėjimo laipsnis (silpnas, vidutinis, stiprus):

1.5. Tikimasi P, E, M, A, U, B, J, K, L atžėlimo žėliniuose; žym. dviejų rūšių raidės; lab. tikėtina rašoma pirma: [].

1.6. Tikslinių rūšių perspektyvių savaiminukų skaičius (tūks. vnt./ha) ir jų išsidėstymas (tolygus, grupinis) pagal aukščių grupes; pvz., *pušis, tolygus, 6,5 tūkst. vnt./ha, iki 0,5 m. reikia užrašyti taip: tolygus [P 6,5 ≤ 0,5]: []*.

1.7. Ateityje laukiama tikslinė medyno sudėtis:.

2. PROJEKTUOJAMOS PRIEMONĖS IR JŲ VYKDYMAS

Priemonės pavadinimas	Projektuota	Įvykdyta
A. Atžėlimą skatinančios priemonės		
2.1. Medyno kirtimo būdas: plynas, atvejinis, atrankinis		
2.2. Kirtimo laikas (metai, sezonas)		
2.3. Medyno išretinimas (%), palikta sėkl. medžių, vnt./ha		
2.4. Trako ir neperspektyvaus pomiškio pašalinimo būdas		
2.5. Dirvos ruošimas		
2.6. Savaiminukų apsaugos priemonės		
2.7. Kitos priemonės (mikrosausinimas, kalkinimas, kt.)		
B. Želdinimo priemonės		

- 2.8. Želdavietės paruošimas:
 2.9. Dirvos ruošimas:
 2.10. Sodinio/sėjimo būdas:
 2.11. Projektuota rūšinė sudėtis: rašomas sudėt. ikoefic. ir rūšies raidė (P, E, M, A, U, K, B, L, J, D): []
 2.12. Mišrinimo schema ir išdėstymo atstumai, m:
 2.13. Projektuotas sodmenų poreikis sklypui medžių ir krūmų rūšimis pagal amžių ir tipą, tūkst. vnt. (a – atviros šaknys, u-uždaros), pavyzdžiui., 10,5 tūkst. P sėjinukų: 10,5 P1+0 (a); sodinukai: 8P1+2 (u)): []
 2.14. Pasodinta sodmenų medž. rūšimis sklype, tūkst. vnt., ir sudėtis []
 2.15. Faktinė sėklų arba sodmenų kilmės kategorija vyrauj. rūš.: []
 2.16. Želdinių apsaugos priemonės:
 2.17. Priešgaisrinės mineralizuotos ir lapuočių juostos, priešvėjinės juostos:

Projektą sudarė (girininko pavardė, parašas, data):

Projektą tvirtino (pareigos, pavardė, parašas, data):

3. ŽELDINIMO DARBŲ PRIĖMIMO DUOMENYS

3.1. Želdinta: atkuriant arba įveisiant (211), prieš kirtimą (212), kraštovaizdžiui formuoti (213): [].

3.2. Želdiniai: grynai (1), mišrūs su P (2), E (3), A (4), U (5), K (6), B (7), L (8), J (9), kitomis rūšimis (10); [].

3.3. Vyraujanti rūšis: [].

3.4. Sėklų kilmė:

Medžio rūšis	Sėklų kilmės kategorija	BSKS Nr. / Sėklinio objekto kodas

3.5. Želdinimo darbų kokybė: gera (1), patenkinama (2), bloga (3);.

Tokią vertinimo sistemą naudoti 3.6-3.12 □.

3.6. Funkcinės paskirties ir augavietės atitikimas:..... 3.7. Sodmenų ar sėklų kokybė:..... 3.8. Tankumo ir išdėstymo kokybė:..... 3.9. Dirvos paruošimo kokybė:..... 3.10. Želdavietės paruošimo kokybė:..... 3.11. Sodinio (sėjimo) kokybė:..... 3.12. Apsaugos kokybė:.....

3.13. Kiti svarbūs darbų defektai ir priemonės jiems pašalinti, įskaitant mikrosausinimą:

.....

 Želdinimo darbus įvertino (pareigos, pavardė, parašas, data):

4. ŽELDINIŲ APSKAITA (inventorizavimas) I METAIS

4.1. Bendras prigijimo %: [].

4.2. Bendras želdinių tankumas (tūkst. vnt./ha);, iš to sk. savaiminukų:

4.3. Siūlomos priemonės (papildyti, palikti želimui, naujai veisti, kitos):

Girininkas arba komisija (pareigos, pavardės, parašai): 1),

2), 3) Data

5. ŽELDINIŲ APSKAITA (inventorizavimas) III METAIS

5.1. Bendras prigijimo %: [].

5.2. Bendras želdinių tankumas (tūkst. vnt./ha);, t. sk. savaiminukų:

5.3. Siūlomos priemonės (papildyti, palikti želimui, naujai veisti, kitos):

*Girininkas arba komisija (pareigos, pavardės, parašai): 1),
2), 3) Data*

6. ŽELDINIŲ PAPILDYMAS

Data:, papildyta (tūkst. vnt./ha):

Girininko pavardė, parašas, data:

7. ŽELDINIŲ NURAŠYMAS

7.1. Nurašymo metai: [].

7.2. Plotas, ha: [].

7.3. Žuvimo priežastys: gaisras (1), šalčio poveikis (4), sausra (5), mechaniniai pažeidimai (6), agrotechniniai pažeidimai (7), oro užterštumas (8), rekreacinės perkrovos (9), išmirkimas (10), lapuočių stelbimas (11), žvėrių pažeidimai (13), ganiava (15), šaknų kenkėjai (16), lajos kenkėjai (17), liemenų kenkėjai (18), šaknų ligos (19), lajų ligos (20), liemenų ligos (21): [].

7.4. Sklypo paskirtis nurašius: želdinti (1), palikti želimui (2): [].

Nurašymo akto Nr., data

Girininko pavardė, parašas, data:

8. ŽELDINIŲ PRIEŽIŪRA IR APSAUGA

Data, būdas (dirvos purenimas, chemikalų panaudojimas, tręšimas, kt.):

Girininko pavardė, parašas, data:

9. ŽĖLINIŲ (žėlimo) APSKAITA (inventorizavimas) (vykdoma ketvirtais metais po kirtimo arba skatinimo priemonių taikymo)

9.1. Sėklinės kilmės savaiminukų kiekis (tūkst. vnt./ha) medžių rūšimis ir aukščio grupėmis:

.....

9.2. Vegetatyvinės kilmės savaiminukų kiekis (tūkst. vnt./ha) medžių rūšimis ir aukščio grupėmis:

9.3. Žėlimo įvertinimas (atžėlė (1), iš dalies atžėlė ir reikia iš dalies želdinti arba taikyti žėlimą skatinančias priemones (2), neatžėlė ir reikia želdinti (3)): [].

9.4. Atžėlusi medžio rūšis: [].

9.5. Žėlinių įvertinimas po papildomų priemonių: [].

9.6. Galutinio žėlinių įvertinimo metai: [].

Komisija arba girininkas (pareigos, pavardės, parašai): 1),

2), 3) Data

10. ŽELDINIŲ IR ŽĖLINIŲ PERDAVIMAS

10.1. Perdavimo metai: [].

10.2. Perduotas plotas, ha: [].

10.3. Perduota kitai žinybai, savininkams (11): [].

Perduota po reorganizacijos:

10.4. Miškų urėdijai: [].

10.5. Girininkijai: [].

10.6. Skirta kitoms tos pačios miškų urėdijos reikmėms (12): [].

Girininko pavardė, parašas, data:

11. ŽELDINIŲ IR ŽĖLINIŲ PRISKYRIMAS PRIE MIŠKU APAUGUSIOS ŽEMĖS

11.1. Priskyrimo metai: [].

11.2. Plotas, ha: [].

11.3. Bendras gyvybingų tikslinių medžių rūšių medelių skaičius (tūkst. vnt./ha): [].

11.4. Vidutinis tikslinės medžių rūšies aukštis, m: [].

11.5. Rūšinė sudėtis priskyrimo metu: [].

Girininko pavardė, parašas, data:

12. ŽELDINIŲ IR ŽĖLINIŲ PRIĖMIMAS Į VM IŠ KITŲ MIŠKO SAVININKŲ

12.1. Priėmimo metai: [].

Pastabos: langeliuose (□) arba laužtiniuose skliaustuose ir 0.1-0.11□ duomenis rašyti griežtai laikantis nurodytų kodų bei kitų dydžių; paragrafuose, kur nėra langelių (skliaustų), duomenis trumpai įrašo projektuotojas (simbolių skaičius nurodytas programos aprašyme). Projektas saugomas nuolat. Kompiuteriniuose įrašuose duomenys laikomi 20 metų.

**PERSPEKTYVAUS, TOLYGLIAI IŠSIDĖSČIUSIO TIKSLINIŲ MEDŽIŲ RŪŠIŲ
POMIŠKIO (SAVAIMINUKŲ) KIEKIO, PAKANKAMO MEDYNUI ATKURTI,
ŪKINIAMS (IV GR.) MIŠKAMS, NORMATYVAI, TŪKST. VNT./ HA**

Augavietė (Dtg-miško tipų serija)	Skaitiklyje – prieš kirtimą vardiklyje – po kirtimo																	
	pušis		eglė		ąžuolas		uosis		juodalksnis		beržas		liepa		klevas		drebulė (guobiniai)	
	iki 0,5 m	virš 0,5 m	iki 0,5 m	virš 0,5 m	iki 0,5 m	virš 0,5 m	iki 1 m	virš 1 m	iki 0,5 m	virš 0,5 m	iki 0,5 m	virš 0,5 m	iki 0,5 m	virš 0,5 m	iki 1 m	virš 1 m	iki 1 m	virš 1 m
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Nae, Na – kerpšilis	<u>11,5</u> 8	<u>8,5</u> 6																
Na, Nb – brukniašilis	<u>8,5</u> 6	<u>7</u> 5																
Nb – žaliašilis	<u>8,5</u> 6	<u>5,5</u> 4	<u>7</u> 5	<u>5,5</u> 4														
Lb – mėlynšilis	<u>8,5</u> 6	<u>5,5</u> 4	<u>5,5</u> 4	<u>5,5</u> 4							<u>10</u> 7	<u>7</u> 5						
Nc – šilagiris	<u>8,5</u> 6	<u>5,5</u> 4	<u>5,5</u> 4	<u>4,5</u> 3	<u>5,5</u> 4	<u>4,5</u> 3					<u>8,5</u> 6	<u>5,5</u> 4	<u>5,5</u> 4	<u>4,5</u> 3	<u>8,5</u> 6	<u>5,5</u> 4		
Lc – mėlyngiris	<u>8,5</u> 6	<u>5,5</u> 4	<u>5,5</u> 4	<u>4,5</u> 3	<u>5,5</u> 4	<u>4,5</u> 3					<u>8,5</u> 6	<u>5,5</u> 4	<u>5,5</u> 4	<u>4,5</u> 3	<u>8,5</u> 6	<u>5,5</u> 4	<u>8,5</u> 6	<u>5,5</u> 4
Nd – sausgiris			<u>5,5</u> 4	<u>4,5</u> 3	<u>5,5</u> 4	<u>4,5</u> 3	<u>8,5</u> 6	<u>5,5</u> 4			<u>8,5</u> 6	<u>5,5</u> 4	<u>5,5</u> 4	<u>4,5</u> 3	<u>8,5</u> 6	<u>5,5</u> 4		
Ld – žaliagiris			<u>5,5</u> 4	<u>4,5</u> 3	<u>5,5</u> 4	<u>4,5</u> 3	<u>8,5</u> 6	<u>5,5</u> 4	<u>8,5</u> 6	<u>5,5</u> 4	<u>8,5</u> 6	<u>5,5</u> 4	<u>5,5</u> 4	<u>4,5</u> 3	<u>8,5</u> 6	<u>5,5</u> 4	<u>8,5</u> 6	<u>5,5</u> 4
Nf, Lf – baltmiškis			<u>5,5</u> 4	<u>4,5</u> 3	<u>5,5</u> 4	<u>4,5</u> 3	<u>8,5</u> 6	<u>5,5</u> 4	<u>8,5</u> 6	<u>5,5</u> 4	<u>8,5</u> 6	<u>5,5</u> 4	<u>5,5</u> 4	<u>4,5</u> 3	<u>8,5</u> 6	<u>5,5</u> 4	<u>8,5</u> 6	<u>5,5</u> 4
Lf, Uf – šlapgiris			<u>5,5</u> 4	<u>4,5</u> 3	<u>5,5</u> 4	<u>4,5</u> 3	<u>8,5</u> 6	<u>5,5</u> 4	<u>8,5</u> 6	<u>5,5</u> 4	<u>8,5</u> 6	<u>5,5</u> 4					<u>8,5</u> 6	<u>5,5</u> 4
Ua, Ub – balašilis	<u>8,5</u> 6	<u>5,5</u> 4	<u>5,5</u> 4	<u>4,5</u> 3							<u>8,5</u> 6	<u>5,5</u> 4						
Uc – paraistis	<u>8,5</u> 6	<u>5,5</u> 4	<u>5,5</u> 4	<u>4,5</u> 3					<u>8,5</u> 6	<u>5,5</u> 4	<u>8,5</u> 6	<u>5,5</u> 4						
Ud – palieknis			<u>5,5</u> 4	<u>4,5</u> 3			<u>8,5</u> 6	<u>5,5</u> 4	<u>8,5</u> 6	<u>5,5</u> 4	<u>8,5</u> 6	<u>5,5</u> 4						
Uf – juodgiris			<u>5,5</u> 4	<u>4,5</u> 3			<u>8,5</u> 6	<u>5,5</u> 4	<u>8,5</u> 6	<u>5,5</u> 4	<u>8,5</u> 6	<u>5,5</u> 4						
Pa – tyrašilis	<u>1</u> 1	<u>0,5</u> 0,5																
Pb – raistašilis	<u>4,5</u> 3	<u>3</u> 2									<u>4,5</u> 3	<u>3</u> 2						
Pc – raistas									<u>8,5</u> 6	<u>5,5</u> 4	<u>8,5</u> 6	<u>5,5</u> 4						
Pd – lieknas									<u>8,5</u> 6	<u>5,5</u> 4	<u>8,5</u> 6	<u>5,5</u> 4						

Pastabos: 1. Numatant panaudoti kirtimo technologijas, leidžiančias išsaugoti daugiau arba mažiau kaip 70 % pomiškio, šios lentelės skaitiklyje nurodytas pakankamas medyno atkūrimui pomiškio kiekis prieš kirtimą gali būti nustatomas ir kitoks.

2. Leistas 10 % pomiškio (savaiminukų) kiekio nukrypimas nuo lentelėje nurodyto.

**MIŠKO ATKŪRIMO BŪDO PARINKIMAS PRIEŠ MEDYNO KIRTIMĄ, KAI NĖRA
PAKANKAMO, TOLYGLIAI IŠSIDĖSČIUSIO TIKSLINIŲ MEDŽIŲ RŪŠIŲ
PERSPEKTYVAUS POMIŠKIO KIEKIO ŪKINIULOSE (IV GR.) MIŠKUOSE**

Augavietė (Dtg-miško tipų serija)	Skaitiklyje atkūrimo būdas (a-atžėlimas; ž-želdinimas) Vardiklyje tikslinis medynas (pagal vyraujančias medžių rūšis)							
	Numatomi kirsti medynai							
	pušynas	eglynas	beržynas	juodalksnynas	drebulynas	baltalksnynas	uosynas	ąžuolynas
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Nac, Na – kerpšilis	$\frac{a}{P}$ $\frac{ž}{P}$							
Na, Nb – brukni ašilis	$\frac{a}{P}$ $\frac{ž}{P}$		$\frac{ž}{P}$					
Nb – žaliašilis	$\frac{ž}{P}$ $\frac{a}{P, E}$	$\frac{ž}{P}$	$\frac{ž}{P}$		$\frac{ž}{P}$			
Lb – mėlyn šilis	$\frac{ž}{P}$ $\frac{a}{P}$	$\frac{ž}{P, E}$	$\frac{ž}{P}$		$\frac{ž}{P}$			
Nc – šilagiris	$\frac{ž}{P}$ $\frac{a}{P, E}$	$\frac{ž}{E}$	$\frac{ž}{E}$		$\frac{ž}{E}$	$\frac{ž}{E}$		$\frac{a}{A}$ $\frac{ž}{A}$
Lc – mėlyn giris	$\frac{ž}{E}$ $\frac{ž}{P, E, B}$	$\frac{ž}{E}$ $\frac{a}{E, B}$	$\frac{ž}{E}$ $\frac{a}{E, B}$		$\frac{ž}{E}$ $\frac{a}{E, B, D}$	$\frac{ž}{E}$		$\frac{a}{A}$ $\frac{ž}{A}$
Nd – sausgiris	$\frac{ž}{A, E}$ $\frac{a}{A, E}$	$\frac{ž}{A, E}$ $\frac{a}{A, E}$	$\frac{ž}{A, E}$		$\frac{ž}{A, E}$	$\frac{ž}{A, E}$	$\frac{ž}{U, A, E}$ $\frac{a}{U, AE}$	$\frac{a}{A}$ $\frac{ž}{A}$
Ld – žaliagiris		$\frac{ž}{A, U}$ $\frac{a}{A, E, U, B}$	$\frac{ž}{E, A, U}$ $\frac{a}{A, E, U, B}$		$\frac{ž}{E, A, U}$ $\frac{a}{A, E, U, B}$	$\frac{ž}{E, A, U}$ $\frac{a}{A, E, U, B}$		$\frac{ž}{A, E}$ $\frac{a}{A, E}$
Nf, Lf – baltmiškis		$\frac{ž}{U, A, E}$	$\frac{ž}{U, A, E}$		$\frac{ž}{U, A, E}$	$\frac{ž}{U, A, E}$	$\frac{a}{U}$ $\frac{ž}{U, A}$	$\frac{a}{A}$ $\frac{ž}{A}$
Lf, Uf – šlapgiris			$\frac{ž}{U, A}$ $\frac{a}{U, A, B}$	$\frac{a}{J}$ $\frac{ž}{U}$	$\frac{ž}{U, A}$ $\frac{a}{U, A, D}$	$\frac{ž}{U, A}$ $\frac{a}{U, A, B}$	$\frac{a}{U}$ $\frac{ž}{U, A}$	$\frac{a}{A, U}$ $\frac{ž}{A, U}$
Ua, Ub – balašilis	$\frac{a}{P}$ $\frac{ž}{P}$	$\frac{ž}{P}$ $\frac{a}{P}$						
Uc – paraistis	$\frac{ž}{J}$ $\frac{a}{P, J, B}$	$\frac{a}{J, B, E}$ $\frac{ž}{J}$	$\frac{a}{B, J}$ $\frac{ž}{J}$	$\frac{a}{J}$	$\frac{ž}{J}$ $\frac{a}{J, B}$			
Ud – paliekis		$\frac{a}{J, B, U}$ $\frac{ž}{J}$	$\frac{a}{J, B, U}$ $\frac{ž}{J}$	$\frac{a}{J}$	$\frac{ž}{J, U}$ $\frac{a}{J, U}$		$\frac{a}{U}$ $\frac{ž}{U}$	
Uf – juodgiris		$\frac{a}{J, B, U}$ $\frac{ž}{U}$	$\frac{a}{B, J, U}$	$\frac{a}{J}$	$\frac{ž}{J}$ $\frac{a}{J, B, U}$		$\frac{a}{U}$ $\frac{ž}{U}$	
Pa – tyrašilis	$\frac{a}{P}$							
Pb – raistašilis	$\frac{a}{P}$							
Pc – raistas	$\frac{ž}{J}$ $\frac{a}{J, B, P}$	$\frac{a}{J, B, E}$	$\frac{a}{B, J}$	$\frac{a}{J}$				
Pd – lieknas		$\frac{a}{J, B}$ $\frac{ž}{J}$	$\frac{a}{J}$	$\frac{a}{J}$				

Pastabos:

1. Pirmuoju pateiktam atkūrimo būdui ir tikslinei medžio rūšiai teiktinas prioritetas.
 2. Tiksliniam medynui nurodytos tik 1–4 pageidautinos vyraujančios medžių rūšys, tačiau atkuriamojoje medynų sudėtyje toleruotinos ir kitos tikslinės bei retos medžių rūšys.
 3. Beržo ir drebulės žėlimo vyravimas Ld ir Lf augavietėse galimas tik tuomet, kai jų motininiai medynai yra ne žemesnės kaip I selekcinės grupės. Nae, Ua, Ub, Pa, Pb, Pc, Pd augavietėse, atželiant tikslinėms medžių rūšims, motininių medynų selekcinė grupė neapribojama. Visais kitais atvejais motininiai medynai turi būti ne žemesnės kaip II selekcinės grupės.
 4. Nustatytu laiku nepavykus pasiekti atžėlimo, miškas atkuriamas želdinant.
-

DIRVOS RUOŠIMO BŪDAI, ATSIŽVELGIANT Į AUGAVIEČIŲ TIPUS

Augavietės arba gruntų charakteristika	Dirvos ruošimo būdas
<i>Kirtavietės, degavietės, aikštės ir plotai, naudoti žemės ūkiui</i>	
1	2
Šae, Ša, Šb, Šc, Šd	<i>Aikštelėmis, supurenant paviršinius dirvožemio horizontus</i>
Šc, Šd	Duobutėmis
Nae, Na, Nb	Vagomis
	<i>Aikštelėmis, supurenant paviršinius dirvožemio horizontus</i>
	Juostomis iš dviejų riekų, antrąją riekę verčiant į pirmosios vagą
	<i>Juostomis, miško paklotę permaišant su viršutiniais mineraliniais dirvožemio horizontais</i>
Ncl, Ncp, Ndl, Ndp, Nfl, Nfp	<i>Aikštelėmis, supurenant paviršinius dirvožemio horizontus</i>
	Juostomis iš dviejų riekų, antrąją riekę verčiant į pirmosios vagą
	<i>Juostomis arba volais, miško paklotę permaišant su viršutiniais mineraliniais dirvožemio horizontais</i>
	Vagomis*
Ncs, Nds, Nfs	<i>Aikštelėmis, supurenant paviršinius dirvožemio horizontus</i>
	Juostomis iš dviejų riekų, antrąją riekę verčiant į pirmosios vagą
	<i>Juostomis arba volais, miško paklotę permaišant su viršutiniais mineraliniais dirvožemio horizontais</i>
Lb, Lc, Ld, Lf	Kauburėliais
	<i>Volais, miško paklotę permaišant su viršutiniais mineraliniais dirvožemio horizontais</i>
	Riekėmis
Ua, Ub, Uc, Uf, Pa, Pb, Pc, Pd	Dirva miško želdiniams ruošama tik nusauginus
Ua ⁿ , Ub ⁿ , Uc ⁿ , Ud ⁿ , Uf ⁿ , Pa ⁿ , Pb ⁿ , Pc ⁿ , Pd ⁿ	Dirvos ruošimo būdas pasirenkamas pagal besiformuojančias ar jau susiformavusias augavietės sąlygas
Išeksplatuoti karjerai	
Normalaus drėgnumo smėliai, priesmėliai, priemoliai ir moliai	Ištisinis arimas
Normalaus drėgnumo žvyrai	Dirvos arimas juostomis
	Lėkščiajimas juostomis
Laikiniai užmirkstantys žvyrai	Riekėmis
	Kauburėliais
Laikiniai užmirkstantys smėliai, priesmėliai ir moliai	Ištisinis arimas
	Po ištisinio arimo ruošama riekėmis
	Kauburėliais
Išeksplatuoti durpynai	
Normalaus drėgnumo įvairaus storio durpės sluoksnis, ploteliais – mineralinis gruntas	Ištisinis arimas
Laikiniai užmirkstantis įvairaus storio durpės sluoksnis, ploteliais – mineraliniai gruntai	Riekėmis*
	Kauburėliais

*Šį dirvos ruošimo būdą galima taikyti tik gerai drenuotose kirtavietėse ir degavietėse, kur, sekliose vagose įveisus želdinius, negresia jų išmirkimas.

Petitu spausdinti tie dirvos ruošimo būdai, kurie tinka ne tik miško želdinimui, bet ir žėlimui skatinti.

ŽELDINIŲ PRADINIO TANKUMO IR IŠDĖSTYMO TOLYGUMO ¹⁾
ŪKINIUOSE (IV gr.- MIŠKUOSE NORMATYVAI ²⁾

Medžio rūšis	Tankumas, tūkst. vnt./ha	
	geras	patenkinamas
P (Nae, Na augavietėse)	>7	6-7
P (kitose augavietėse)	>5	4-5
E	>3(<0,5 m) >2,5(>0,5 m)	2,2-2,5 (>0,5 m) >2,5 (< 0,5 m)
M	>1,5	1-1,5
Ą	>4 (sėj.) >3 (sod.) >10 (sėjant)	3-4 (sėj.) 2-3 (sod.) < 10 (sėjant)
U	>4	3-4
J	>3	2,5-3
B	>4	3-4
L	>3	2,5-3
K	>4	3-4

¹⁾ Atkuriant ar įveisiant mišką, laikytis želdinių tankumo normatyvų, nurodytų šio priedo grafoje „geras“.

²⁾ Užtikrinant želdinių apsaugą.

Priedo pakeitimai:

Nr. [312](#), 2001-06-12, Žin., 2001, Nr. 53-1897 (2001-06-22), i. k. 101301MISAK00000312

**MIŠKO ŽELDINIŲ TIPAI EKOSISTEMŲ APSAUGOS (II A GR.) IR
APSAUGINIAMS (III GR.) MIŠKAMS, VEISIAMIEMS MIŠKO ŽEMĖSE**

Augavietė (Dtg – miško tipų serija)	Rūšinė sudėtis ¹⁾		Mišrinimo schema arba būdas		Tanku mas, tūkst. vnt. /ha	Pastabos
	medyno	pageidautina „daugiatikslės“ paskirties medžių ir krūmų priemaiša (2, 4 ir 5 skiltyse žymima bendra santrumpa „kr“)	lyguma	išreikštas mezoreljefas ²⁾		
1	2	3	4	5	6	7
Nae, Na- kerpšilis	7-10P3-0B	KD	Grupėmis ³⁾ : B Eilėmis: 4-7P1B	Grupėmis: B reljefo pažemėjimuose Eilėmis: 4-7 P1B	7-9	Apsauginiuose miškuose ⁴⁾
	10Pk	-	-	-	10	Tik Kuršių nerijos nac. parke
Na, Nb – brukniašilis	7-10P3- 0B+kr	KD, ŠM	Grupėmis: B, kr Eilėmis: 8-10P1- 2B	Grupėmis: B reljefo pažemėjimuose; kr Eilėmis: 8-10P1- 2B	5-7	- Apsauginiuose miškuose
	7-8P2- 1B1kr	-“-	Grupėmis: B, kr Eilėmis: 5- 7P1kr1B1kr	Grupėmis: B reljefo pažemėjimuose; kr Eilėmis: 5- 7P1kr1B1kr	6-8	- Apsauginiuose miškuose
Nb-žaliašilis	7-10P3-0B, E+kr	Šm, Kd, O, Kš	Grupėmis: B, E, kr Eilėmis: 8-10P1- 2B Eilėse: 2-3P1E	Grupėmis: B, E reljefo pažemėjimuose; kr Eilėmis: 8-10P1- 2B Eilėse: 2-3P1E	5-7	- Apsauginiuose miškuose
	7-8P3-2kr	-“-	Grupėmis: kr Eilėse arba eilėmis: 2-3P1kr	Grupėmis: kr Eilėse arba eilėmis: 2-3P1kr	6-8	- Apsauginiuose miškuose
Lb- mėlynšilis	5-10P5-0E, B+kr	Šm, Št, O, Kš	Grupėmis: E, kr Eilėse: 2-3P1E Eilėmis: 6-8P1- 2B	Grupėmis: E, reljefo pažemėjimuose; kr Eilėse: 2-3P1E Eilėmis: 6-8P1- 2B	5-7	- Apsauginiuose miškuose
	7-8P3-2kr	-“-	Grupėmis: kr Eilėse arba eilėmis: 2-3P1kr	Grupėmis: kr Eilėse arba eilėmis: 2-3P1kr	6-8	- Apsauginiuose miškuose

Nc- šilagiris	7-8P3-2A, K, L, E, B, kr	Šm, Sm, Lz, Šn, O, Kš, L, K, Sb	Grupēmis:A, K, L, E, kr Eilēse arba eilēmis: 2-3P1L, K, E, kr	Grupēmis:A, K, L, E, kr Eilēse arba eilēmis: 2-3P1L, K, E, kr	6-8	- Apsauginiuose miškuose
	7-10A3-0K, L, kr+E, B	-“-	Grupēmis:K, L, kr, E Eilēmis:2-3A1K, L, kr	Grupēmis:K, L, kr, E reljefo pažemėjimuose Eilēmis:2-3A1K, L, kr	3-4	- Apsauginiuose miškuose
	6-7E4-3P +A, B, kr	-“-	Grupēmis:P, A, kr Eilēse:2E1P	Grupēmis:P, A, kr aukštesnėse reljefo vietose Eilēse:2E1P	4-5	Ekosistemų apsaugos miškuose -“-
Lc- mėlyngiris	7-8P3-2A, K, L, E, B, D, kr	Šm, Sm, Lz, Šn, O, Kš, L, K, Sb	Grupēmis:A, K, L, E, kr Eilēse arba eilēmis: 2-3P1K, L, E	Grupēmis:A, K, L, E, kr Eilēse arba eilēmis: 2-3P1K, L, E	6-8	- Apsauginiuose miškuose
	6-8A4-2K, L, kr, E, B, D, J	-“-	Grupēmis:K, L, kr, E, J Eilēmis:2-3A1K, L, kr	Grupēmis:K, L, kr, E, J reljefo pažemėjimuose Eilēmis:2-3A1K, L, kr	3-4	- Apsauginiuose miškuose
	6-7E4- 3P+A, B, D, kr	-“-	Grupēmis:P, A, kr Eilēse:2E1P	Grupēmis:P, A, kr aukštesnėse reljefo vietose Eilēse:2E1P	4-5	Ekosistemų apsaugos miškuose
Nd-sausgiris	7-10A3-0 kitos tikslinės rūšys+kr	Lz, Ož, Št, Sm, Šn, Pt, Iv	Grupēmis:L, K, E, U, kr Eilēmis:2-3A1K, L	Grupēmis:L, K, E, U, kr reljefo pažemėjimuose Eilēmis:2-3A1K, L	3-4	- Apsauginiuose miškuose
	6-7L, K, U4-3 kitos tikslinės rūšys + kr	-“-	Grupēmis:A, E, kr	Grupēmis:E, kr žemesnėse reljefo vietose; A-aukštesnėse	3-4	-
	6-7E4-3 kitos tikslinės rūšys+kr	-“-	Grupēmis:A, L, K, U, kr	Grupēmis:A, L, K aukštesnėse reljefo vietose; U, kr – žemesnėse	3-4	Ekosistemų apsaugos miškuose
Ld-žaliagiris	7-9A3-1 kitos tikslinės rūšys + kr	Lz, Ož, Št, Šm, Šn, Iv, Pt	Grupēmis:L, K, E, U, J, kr Eilēmis:2-3A1L, K	Grupēmis: L, K, E, U, J, kr reljefo pažemėjimuose	3-4	- Apsauginiuose miškuose
	6-7E4-3A, L, K, U, J+B, kr	-“-	Grupēmis:A, L, K, U, J, kr	Grupēmis:A, L, K aukš- tesnėse reljefo vietose; U, J, kr- žemesnėse	3-4	Ekosistemų apsaugos miškuose
	7-9U3-1J, B+kr	-“-	Grupēmis:J, kr Eilēmis:4-6U1- 2J, kr	Grupēmis:J reljefo pažemėjimuose; kr -	4-5	- Apsauginiuose miškuose
	7-9J3-1U, B+kr	-“-	Grupēmis: U, kr	Grupēmis:U, kr aukštesnėse reljefo vietose	3-4	-

Nf, Lf – baltmiškis	7-10A3-0 kitos tikslinēs rūšys + kr	Lz, Ož, Sm, Šn, Iv, Srj	Grupēmis:L, K, U, G, E, J, kr Eilēmis:2-3A1L, K	Grupēmis:L, K, U, G, E, J reljefo pažemējimuose -	3-4	- Apsauginiuose miškuose
	7-9U3-1J, B+kr	-“-	Grupēmis: J, kr Eilēmis:4-6U1- 2J, kr	Grupēmis:J reljefo pažemējimuose; kr -	4-5	- Apsauginiuose miškuose
	6-7E4-3A, L, K, U, J+kr	-“-	Grupēmis:A, L, K, U, J, kr	Grupēmis:A, L, K aukštesnēse reljefo vietose; U, J, kr- žemesnēse	3-4	Ekosistēmų apsaugos miškuose
Lf, Uf- šlapgiris	6-8U4-2J, B+kr	Ož, Lz, Iv, Srj, Šn	Grupēmis:J, kr Eilēmis:4-6U1- 2J, kr	Grupēmis:J reljefo pažemējimuose; kr -	4-5	- Apsauginiuose miškuose
	6-9A4- 1kitos tikslinēs rūšys+kr	-“-	Grupēmis:U, J, kr	Grupēmis:U, J reljefo pažemējimuose; kr	3-4	-
	7-9J3-1U, B+kr	-“-	Grupēmis:U, kr	Grupēmis:U, kr aukštesnēse reljefo vietose	3-4	-
Ua, Ub- balašilis; Pa ⁿ	7-10P3- 0B+E, D, J, kr	Kd, Št, Šm	Grupēmis:E, J, kr	Grupēmis:E, kr aukštesnēse reljefo vietose; J	5-6	-
Uc-paraistis	6-10J4-0P, E+kr	Št, Šm, Lz, Pt, Kd	Grupēmis:P, E, kr	Grupēmis:P, E, kr aukštesnēse reljefo vietose	3-4	-
Ud-palieknis	6-10J4-0U, E, P+kr	Lz, Št, Sm, Šm, Pt, Šn, Ož, Iv	Grupēmis:U, E, P, kr	Grupēmis:U, E, P, kr aukštesnēse reljefo vietose	3-4	-
Uf -juodgiris	6-10J4-0U, E, P+kr	Ož, Sbj, Iv	Grupēmis:E, P, kr	Grupēmis:E, P, kr aukštesnēse reljefo vietose; J -žemesnēse	3-4	-
	6-10U4-0J, E, P+kr	-“-	Grupēmis:E, P, U, kr	Grupēmis:E, P, kr aukštesnēse reljefo vietose	4-5	-
Pa-tyrašilis, Pb-raistašilis	7-10P3- 0B+E, kr	Št, Šm, Kd	Grupēmis:E, kr	Grupēmis:E, kr aukštesnēse reljefo vietose	5-6	-
Pc-raistas, Pd-lieknas	7-10J3-0P, E, U+kr	Št, Šm, Sbj, Iv	Grupēmis:P, E, U, kr	Grupēmis:P, E, U, kr aukštesnēse reljefo vietose	5-6	-
Ua ⁿ , Ub ⁿ , Pb ⁿ	7-10P3-0 E, B+kr	Kd, Št, Šm	Grupēmis:E, kr	Grupēmis:E, kr aukštesnēse reljefo vietose	5-6	-
Uc ⁿ , Pc ⁿ	7-10P3-0E, A, U, J+kr	Št, Šm, Kd, Lz, Pt	Grupēmis:E, A, U, J, kr	Grupēmis:U, J žemesnēse reljefo vietose; E, A, kr- aukštesnēse	5-6	-
	7-10J3-0P, E, A, U+kr	-“-	Grupēmis:P, E, A, U, kr	Grupēmis:P, E, A, U, kr aukštesnēse reljefo vietose	3-4	-

Ud ⁿ , Pd ⁿ	7-10J3-0U, A, P, E+kr	Lz, Št, Šm, Sm, Pt, Šn, Ož, Iv	Grupėmis:U, A, P, E, kr	Grupėmis:U, A, P, E, kr aukštesnėse reljefo vietose	3-4	-
	7-10U3-0J, A, P, E+kr	-“-	Grupėmis:J, A, P, E, kr	Grupėmis:J žemesnėse reljefo vietose; A, P, E, kr-aukštesnėse	4-5	-
	7-10A3-0J, U, P, E+kr	-“-	Grupėmis: J, U, P, E, kr	Grupėmis:J, U žemesnėse reljefo vietose; P, E, kr- aukštesnėse	3-4	-
Uf ⁿ	7-10A3-0U, J, E+kr, K, L	Ož, Sbj, Iv, Lz, Šn	Grupėmis:U, J, E, kr, K, L	Grupėmis: U, J žemesnėse reljefo vietose; E, K, L, kr- aukštesnėse	3-4	-
	6-10U4-0J, A, E+kr, K, L	-“-	Grupėmis:J, A, E, kr, K, L	Grupėmis: U, J žemesnėse reljefo vietose; A, E, K, L, kr- aukštesnėse	4-5	-

Pastabos:

1) Rūšinės sudėties nukrypimai nuo mišrinimo schemų $\pm 20\%$. Pasirinkti miško želdinių tipai ir išdėstymo schemas negali prieštarauti konkrečių saugomų teritorijų bendrųjų arba individualiųjų nuostatų, taip pat bendrųjų ir specialiųjų projektų reikalavimams.

2) Išreikštas mezoreljefas – kai yra kauburių, lomų, šlaitų.

3) Mišrinimo būdas grupėmis 4,5 skiltyse nurodytas tik nevyrąjančioms medžių rūšims ir krūmams. Grupių dydį lemia atskirų reljefo formų parametrai. Lygiose vietose pageidautinas grupių dydis – 1-5 arai. Vyrąjanti rūšis sudaro želdinių foną ir gali būti išdėstoma įvairiais būdais: eilėmis, lizdais, grupėmis, vengiant taisyklingų formų, t. y. imituojant natūralius želdinius. Tarp neigiamai sąveikaujančių medžių rūšių grupių, juostų – eilių paliekami platesni (3-6 m) neapželdinti tarpai arba juose veisiami krūmai. Gali būti paliekamos neapželdintos 1-5 arų ar net kitokio ploto aikštelės, įvairaus pločio properšos, jeigu tai numatyta konkrečios saugomos teritorijos nuostatuose arba projektuose. Gausiai želiančios medžių rūšys, nurodytos kai kurių augaviečių medyno sudėtyje (2 skiltyje), į mišrinimo schemas (4,5 skiltyse) neįrašytos, nes jos atžels natūraliai.

4) Eilėmis rekomenduojama mišrinti apsauginių juostų ir zonų miškuose, parenkant rūšinę sudėtį su krūmais. Šlaituose eilės vingiuoja horizontalių kryptimis. Kai mišrinimo schemose „daugiatikslės“ paskirties medžių rūšių taip pat krūmų priemaiša (bendra santrumpa „kr“) nenurodyta, jie išdėstomi laisvai (padrikai grupėmis arba pavieniui).

**MIŠKO ŽELDINIŲ TIPAI REKREACINIAMS (II B GR.) MIŠKAMS,
VEISIAMIEMS MIŠKO ŽEMĖSE**

Augavietė (Dtg – miško tipų serija)	Medyno rūšinė sudėtis	Mišrinimo arba augalų išdėstymo būdas	Mišrinimo schema arba būdas		Pastabos
			masyvuos e ¹⁾ , giraitėse ²⁾	grupėse ³⁾ ir pavieniui	
1	2	3	4	5	6
Nae, Na-kerpšilis	10Pk	<i>SPIRALINIS</i>⁴⁾, <i>PADRIKAS</i>⁵⁾		Pk	Tik Kuršių nerijos nac. parke
	7-10P3-0B+Kd, Kr	<i>GRUPINIS</i>	P	P, B, Kd, Kr	
	6-8P4-2Pj; B ⁶⁾ +Kd, Pk, Er, Z, Pr, Kr	Grupinis, padrikas	P, Pj	P, Pj, B ir kt.	Netinka valstyb. parkams ir kitoms konservacinės paskirties teritorijoms
Na, Nb – brukniašilis	6-10P4-0B+Kd, Šm	<i>GRUPINIS</i>	P, B	P, B, Kd, Šm	
	5-10B5-0P+Kd, Šm	<i>GRUPINIS, PADRIKAS</i>	P, B	B, P, Kd, Šm	
	6-8P4-2Pj, B, Ek+Kd, Šm, Srk, Z, Švr, Rg, Pr	Grupinis, padrikas	P, Pj	P, Pj, B, Ek ir kt.	Netinka valstyb. parkams ir kitoms konservacinės paskirties teritorijoms
Nb-žaliašilis	6-10P4-0B, E+Kd, Šm	Grupinis	P, B, E	P, B, E, Kd, Šm	
	5-10B5-0P+Kd, Šm	Grupinis	P, B	B, P, Kd, Šm	
	6-8P4-Pj, B, Ek, Ar Me+Kd, Šm, Srk, Z, Šl, Švr, Rg	Grupinis, padrikas	P, Pj	P, Pj, B, Ek, Ar, Me ir kt.	Netinka valstyb. parkams ir kitoms konservacinės paskirties teritorijoms
Lb-mėlynšilis	6-10P4-0B, E+Šm, Št, Kd	Grupinis	P, B, E	P, B, E ir kt.	
	5-10B5-0P+Sm, Št, Kd	Grupinis	P, B	P, B ir kt.	
	6-8P4-2Pj, B, E, Ar, Me+Šm, Št, Kd, Švr, Srk, Šl	Grupinis, padrikas	P, Pj	P, Pj, B, E, Ar, Me ir kt.	Netinka valstyb. parkams ir kitoms konservacinės paskirties teritorijoms
Nc- šilagiris	6-10P4-0E, B, A, K, L+Šm, Sm, Lz, Šn, O, Kš, Sb, Ož	Grupinis, padrikas	P, A, K, L	P, E, B, A, K, L ir kt.	
	5-10A5-0K, L, E, P, B,+O, Kš, Šm, Sm, Lz, Šn, Ož	Grupinis, padrikas	A, K, L	A, K, L, E, P, B ir kt.	
	5-10K, L, B,5-0A, E, P+O, Kš, Šm, Sm, Lz, Šn, Ož	Grupinis, padrikas	K, L, B	K, L, B, A, E, P	
	6-8P4-2Pj, B, E, A, K, L, Ar, Me+Šm, Sm, Lz, Šn, O, Kš, Sb, Ož, Gd	Grupinis, padrikas	P, Pj	P, Pj, B, E, A, K, L, Ar, Me ir kt.	Netinka valstyb. parkams ir kitoms konservacinės paskirties teritorijoms
Lc-mėlynšilis	6-10P4-0E, BA, K, L+J, D, Šm, Sm, Lz, O, Kš, Sb, Sn, Ož	Grupinis, padrikas	P, A, K, L	P, E, B, A, K, L, J, D ir kt.	

	6-10A4-0K, L, E, P +J, D, O, Kš, Šm, Sm, Lz, Šn, Ož	Grupinis, pabrikas	A, K, L	A, K, L, E, P, B, J, D ir kt.	
	5-10K, L, B5-0A, E, P+J, D, O, Kš, Šm, Sm, Lz, Šn, Ož	Grupinis, pabrikas	K, L, B	K, L, B, A, E, P, J, D ir kt.	
	6-8P4-2Pj, B, E, A, K, L, Ar, Me+J, D, Šm, Sm, Lz, Šn, O, Kš, Sb, Ož	Grupinis, pabrikas	P, Pj	P, Pj, B, E, A, K, L, Ar, Me, J, D ir kt.	Netinka valstyb. parkams ir kitoms konservacinės paskirties teritorijoms
Nd-sausgiris	6-10A4-0K, L, E, U, B+O, Kš, Lz, Ož, St, Sm, Šn, Pt, Iv	Grupinis, pabrikas	A, K, L	A, K, L, E, U, B ir kt.	
	5-10K, L, B5-0A, E, U+O, Kš, Lz, Ož, Št, Sm, Šn, Pt, Iv	Grupinis, pabrikas	K, L, B	K, L, B, A, E, U ir kt.	
	6-8A4-2K, L, E, U, B, Me+Pc, Bu, O, Kš, Lz, Ož, Št, Sm, Šn, Pt, Iv, Gd, Švj, Kg	Grupinis, pabrikas	A, K, L	A, K, L, E, U, B, Me, Pc, Bu ir kt.	Netinka valstyb. parkams ir kitoms konservacinės paskirties teritorijoms
Ld-žaliagiris	6-10A4-0K, L, E, U, B, J+D, O, Kš, Lz, Ož, Št, Šm, Šn, Iv, Pt	Grupinis, pabrikas	A, K, L	A, K, L, E, U, B, J, D ir kt.	
	5-10K, L, U, B, J5-0A, E+D, O, Kš, Lz, Ož, Št, Sm, Šn, Pt, Iv	Grupinis, pabrikas	K, L, U, B, J	K, L, U, B, J, A, E, D ir kt.	
1 Nf, Lf – baltmiškis	6-10A4-0K, L, U, E, B+J, D, G, O, Kš, Lz, Ož, Sm, Šm, Iv, Srj, Pt	Grupinis, pabrikas	A, K, L	A, K, L, U, E, B, J, D, G ir kt.	
	5-10K, L, U, B5-0A, G, E+J, D, O, Kš, Lz, Ož, Sm, Šn, Iv, Srj, Pt	Grupinis, pabrikas	K, L, B	K, L, U, B, A, G, E, J, D ir kt.	-
	6-8A4-2K, L, U, E, B, Me, Pc+J, D, O, Kš, Lz, Ož, Sm, Šn, Iv, Srj, Pt, Sd	Grupinis, pabrikas	A, K, L	A, K, L, U, E, B, Me, Pc, J, D ir kt.	Netinka valstyb. parkams ir kitoms konservacinės paskirties teritorijoms
Lf, Uf-šlapgiris	6-10A, U4-0B, E, J+ D, Ož, Lz, Iv, Šrj, Šn	Grupinis, pabrikas	A, U	A, U, B, E, J, D ir kt.	
	5-8B, J5-2A, U, E+ D, Ož, Lz, Iv, Šrj, Švj	Grupinis, pabrikas	J, B, U	J, U, A, B, E, D ir kt.	
Ua, Ub-balašilis; Pa-tyrašilis Pb-raistašilis, Pa ⁿ	7-10P3-0B+E, D, J, Kd, Št, Šm	Grupinis, pabrikas	P	P, B, E, J, D ir kt.	
Uc-paraistis Pc-raistas	5-10P, B5-0J, E+Št, Šm, Lz, Pt, Kd	Grupinis, pabrikas	P, B	P, B, J, E ir kt.	
Ud-palieknis Pd-lieknas Uf -juodgiris	6-10U, J, B4-0E, P+Lz, Št, Sm, Šm, Pt, Šn, Ož, Iv, Sbj	Grupinis, pabrikas	U, J, B	U, J, B, E, P ir kt.	
Ua ⁿ , Ub ⁿ , Pb ⁿ	7-10P3-0E, B+Kd, Št, Šm	Grupinis, pabrikas	P	P, E, B ir kt.	
Uc ⁿ , Pc ⁿ	7-10P3-0E, A, U, J+ Št, Šm, Kd, Lz, Pt	Grupinis, pabrikas	P	P, E, A, U, J ir kt.	
Ud ⁿ , Pd ⁿ , Uf ⁿ	7-10A, U3-0J, P, E+ Lz, Št, Šm, Sm, Pt, Šn, Ož, Iv, Sbj	Grupinis, pabrikas	A, U	A, U, J, P, E ir kt.	

Pastabos:

- 1) Masyvas, šiuo atveju suprantamas kaip uždaras miško vietovaizdis, vizualiai sudarantis vientisą miško foną.
 - 2) Giraitė (miškelis) suprantama kaip vizualiai atribotas (atviromis erdvėmis arba natūraliais gamtiniais barjeriais) nuo masyvo miško želdynas. Jų plotas dažniausiai svyruoja nuo 0,5 iki 5 ha.
 - 3) Grupė – tai trys ir daugiau kompaktiškai augančių medžių ir krūmų. Jų plotas dažniausiai nesiekia 0,5 ha. Pageidautinas grupių dydis – 1-5 arai, o neigiamai sąveikaujančių su kaimyninėmis rūšimis – ir didesnis. Pastaruoju atveju tarp grupių paliekami platesni (6-10 m) tarpai.
 - 4) Spiralinis augalų išdėstymas, kai sodinti (sėti) pradedama numatomo apželdinti ploto centre ir spirale artėjama prie pakraščių. Labiau tinka veisiant grynus želdinius.
 - 5) Padrikas, kai augalai išdėstomi netaisyklingai kuo artimesne gamtiniam išdėstymui tvarka.
 - 6) Kai medyno rūšinėje sudėtyje (2 grafoje) vienodu sudėties indeksu pažymėtos kelios nevyraujančios medžių ir krūmų rūšys, galima pasirinkti vieną arba daugiau iš jų. Svarbu, kad bendra jų sudėtinė dalis atitiktų nurodytą indeksą. Vyraujančią rūšį tokiu atveju galima pasirinkti tik vieną.
-

MIŠKO ŽELDINIŲ TIPAI ŪKINIAMS (IV GR.) MIŠKAMS, VEISIAMIEMS MIŠKO ŽEMĖSE

Augavietė (Dtg – miško tipų serija)	Medyno rūšinė sudėtis ¹⁾	Mišrinimo schema arba būdas		Tanku mas, tūkst. vnt./ha	Pastabos
		lyguma	išreikštas mezoreljefas ²⁾		
1	2	3	4	5	6
Nae, Na – kerpšilis	10P+B	Grupėmis: ³⁾ B	Grupėmis: B reljefo pažemėjimuose	7-9	-
	8-9P2-1B	Eilėmis: 10- 12P1-2B	-“-	6-8	-
	-“-	Eilėmis: 4-7 P1B	-“-	7-10	Pietryčių Lietuvoje
Na, Nb – brukniašilis	10P+B	Grupėmis: B	Grupėmis: B reljefo pažemėjimuose	5-7	
	8-9P2-1B	Eilėmis: 10- 12P1-2B	-“-	5-7	Beržas sodinamas tokiu pat tankumu kaip ir pušis. Dvi beržo eilės sodinamos 1 m atstumu viena nuo kitos
Nb – žaliašilis	5-7P5-3E	Eilėse: 2-3P1E Eilėmis: 1-2P1E	Eilėse: 2-3P1E Eilėmis: 1-2P1E	4-6	-
	10P+B	Grupėmis: B	Grupėmis: E reljefo pažemėjimuose. Grupėmis: B reljefo pažemėjimuose	5-6	-
	10M (eur., hib., jap.)	-	-	2-2,5	Plantaciniuose želdiniuose
Lb – mėlynšilis	5P5E	Eilėse arba eilėmis: 1-2P1- 2E	Eilėse arba eilėmis: 1- 2P1-2E Grupėmis: E reljefo pažemėjimuose	4-5	-
	10P+B	Grupėmis: B	Grupėmis: B reljefo pažemėjimuose	5-6	-
Nc – šilagiris	6-7E4-3P	Eilėse arba eilėmis: 2E1P	Eilėse arba eilėmis: 2E1P Grupėmis: E reljefo pažemėjimuose	4-5	-
	10E	-	-	3-4	Tik sklypuose iki 3 ha ir plantaciniuose želdiniuose
	10M (eur., hib., jap.)	-	-	2-2,5	Plantaciniuose želdiniuose
	10Pc	-	-	3	Plantaciniuose želdiniuose
	7-10A3-0K, L+ O, Kš, G, kr	Eilėmis: 2-3A1K, L(O, Kš, G, kr.) Grupėmis: L, K(O, Kš, G, kr.)	Eilėmis: 2-3A1K, L(O, Kš, G, kr.) Grupėmis: L, K ir kt. reljefo pažemėjimuose	3-4	Tik atkuriant ąžuolynus
	10P	-	-	5-6	-
Lc – mėlyngiris	6-7E4-3P	Eilėse arba eilėmis: 2E1P Eilėmis: 2-3E1P	Eilėse arba eilėmis: 2E1P Grupėmis: E reljefo pažemėjimuose	4-5	-
	7-9E3-1J	Grupėmis: J	Grupėmis: J reljefo pažemėjimuose	3-4	-

	10E	-	-	3-4	Tik sklypuose iki 1ha ir plantaciniuose želdiniuose
	7-10A3-0K, L+O, Kš, G, kr	Eilėmis: 2-3A1K, L(O, Kš, G, kr.) Grupėmis: L, K(O, Kš, G, kr.)	Eilėmis: 2-3A1K, L(O, Kš, G, kr.) Grupėmis: L, K ir kt. reljefo pažemėjimuose	3-4	Tik atkuriant ažuolynus
Nd – sausgiris	7-10A3-0 kitos tikslinės rūšys, išskyrus B	Eilėmis: 2-3A1K, L Grupėmis: L, K, E, M, U	Eilėmis: 2-3A1K, L Grupėmis: L, K, E, M, U reljefo pažemėjimuose	3-4	-
	7-10E3-0A, L, K, U	Grupėmis: A, L, K, U	Grupėmis: A, L, K aukštesnėse reljefo vietose; U-žemesnėse	3-4	Grynas eglynas veisiamas tik sklypuose iki 3 ha ir plantaciniuose želdiniuose
	10M (eur., hibr., jap.)	-	-	2-2,5	Plantaciniuose želdiniuose
	10Pc	-	-	3	Plantaciniuose želdiniuose
	7-10L, K3-0 kitos tiksl. rūšys, išskyrus B, D	Grupėmis: kitos tiksl. rūšys	Grupėmis: kitos tiksl. rūšys	3-4	Atkuriant liepynus, klevynus
	10B, D, T (selekciniai)	-	-	1-5	Plantaciniuose želdiniuose
Ld – žaliagiris	7-9A3-1 kitos tiksl. rūšys, išskyrus B, D	Eilėmis: 2-3A1L, K Grupėmis: L, K, E, U, J	Grupėmis: kitos tiksl. rūšys reljefo pažemėjimuose	3-4	-
	7-10E3-0J	Eilėmis: 4-6E1-2J Grupėmis: J	Grupėmis: J reljefo pažemėjimuose	3-4	Grynas eglynas tik sklypuose iki 1 ha ir plantaciniuose želdiniuose
	7-10U3-0J	Eilėmis: 4-6U1-2J Grupėmis: J	-“-	4-5	-
	10B, D, T (selekciniai)	-	-	1-5	Plantaciniuose želdiniuose
Nf, Lf – baltmiškis	7-10A3-0 kitos tiksl. rūšys, išskyrus B, D	Eilėmis: 2-3A1K, L Grupėmis: L, K, U, G, E, J	Eilėmis: 2-3A1K, L Grupėmis: L, K, U, G, E, J reljefo pažemėjimuose	3-4	-
	7-10U3-0J	Eilėmis: 4-6U1-2J Grupėmis: J	Grupėmis: J reljefo pažemėjimuose	4-5	-
	7-10E3-0A, L, K, U, J	Grupėmis: A, J, K, U, J	Grupėmis: A, L, K aukštesnėse reljefo vietose; U, J – žemesnėse	3-4	Grynas eglynas tik sklypuose iki 1 ha ir plantaciniuose želdiniuose
	10M eur., hibr., jap.)	-	-	2-2,5	Plantaciniuose želdiniuose
	10 Pc	-	-	3	Plantaciniuose želdiniuose

	10B, D, T(selekciniai)	-	-	1-5	Plantaciniuose želdiniuose
Lf, Uf – šlapgiris	6-9U4-1J	Eilėmis: 4-5U1- 2J Grupėmis: J	Grupėmis: J reljefo pažemėjimuose	4-5	-
	6-9A4-1J	Eilėmis: 4-5A1- 2J Grupėmis: J	-“-	3-4	-
Ua, Ub – balašilis	10P	-	-	5-6	-
Uc – paraistis	6-10J4-0E	Eilėmis ir eilėse: 2-4J1-2E Grupėmis: E	Grupėmis: E aukštesnėse reljefo vietose	3-4	-
Ud – palieknis	5-10J5-0U, E	Eilėmis ir eilėse: 3-5J1-2U, E Grupėmis: U, E	Grupėmis: E, U aukštesnėse reljefo vietose	3-4	-
Uf – juodgiris	5-10U5-0J	Eilėmis: 3-5U1- 2J Grupėmis: J	Grupėmis: J reljefo pažemėjimuose	4-5	-
	5-10J5-0U	Eilėmis: 3-5J1- 2U Grupėmis: U	Grupėmis: U aukštesnėse reljefo vietose	3-4	-
Pa – tyrašilis; Pb – raistašilis	10P	-	-	5-6	-
Pc – raistas; Pd – lieknas	10J	-	-	3-4	-
Ua ⁿ , Ub ⁿ	7-10P3-0E	Eilėse arba eilėmis: 2-3P1E	Eilėse arba eilėmis: 2- 3P1E Grupėmis: E – aukštesnėse reljefo vietose	5-6	-
Uc ⁿ , Pc ⁿ	5P5E	Eilėse arba eilėmis: 1P1E	Eilėse arba eilėmis: 1P1E Grupėmis: P reljefo pažemėjimuose, E – aukštesnėse vietose	4-5	-
	7-8E3-2J	Eilėmis: 4-6E1- 2J Grupėmis: J	Grupėmis: J reljefo pažemėjimuose	3-4	-
	10J	-	-	3-4	-
Ud ⁿ , Pd ⁿ	7-8E3-2J	Eilėmis: 4-6E1- 2J Grupėmis: J	Grupėmis: J reljefo pažemėjimuose	3-4	-
	6-9A4-1J	Eilėmis: 2-5A1- 2J Grupėmis: J	-“-	3-4	-
	10J	-	-	3-4	-
Uf ⁿ	6-10U4-0J	Eilėmis: 2-5U1- 2J Grupėmis: J	Grupėmis: J reljefo pažemėjimuose	4-5	-
	7-10A3-0 kitos tikslinės rūšys, išskyrus B, D	Eilėmis: 2- 3A1K, L, J Grupėmis: L, K, U, G, E, J	Grupėmis: L, K, U, G, E, J reljefo pažemėjimuose	3-4	-
	7-8E3-2J	Eilėmis: 4-6E1- 2J Grupėmis: J	Grupėmis: J reljefo pažemėjimuose	3-4	-
Pa ⁿ	10P	-	-	5-6	-

Pb ⁿ	7-10P3-0E	Eilėse arba eilėmis: 2-3P1E	Eilėse arba eilėmis: 2-3P1E Grupėmis: E aukštesnėse reljefo vietose	5-6	-
Išeksplatuoti aukštutinio tipo durpynai	5-9P5-1B	Grupėmis: P, B Eilėmis: 10-12P1-2B	Grupėmis: P aukštesnėse reljefo vietose; B – žemesnėse	6-8	Kai durpės sluoksnis iki 10 cm storio
	8-9P2-1B	Eilėmis: 10-12P1-2B	Grupėmis: B reljefo pažemėjimuose	6-8	Kai durpės sluoksnis storesnis kaip 10 cm
	5-7P5-3E	Eilėse: 2-3P1E Eilėmis: 1-2P1E	Eilėse: 2-3P1E Eilėmis: 1-2P1E Grupėmis: E aukštesnėse reljefo vietose	4-6	“-“
Išeksplatuoti tarpinio tipo durpynai	8-9P2-1B	Eilėmis: 10-12P1-2B	Grupėmis: B reljefo pažemėjimuose	6-8	Kai durpės sluoksnis iki 10 cm storio
	5-7P5-3E	Eilėse: 2-3P1E Eilėmis: 1-2P1E	Eilėse: 2-3P1E Eilėmis: 1-2P1E Grupėmis: E – aukštesnėse reljefo vietose; P – žemesnėse	4-6	“-“
	6-8E4-2P	Eilėse: 3-4E1-2P Eilėmis: 2-3E1-2P	Eilėse: 3-4E1-2P Eilėmis: 2-3E1-2P Grupėmis: P žemesnėse reljefo vietose; E- aukštesnėse	4-5	Kai durpės sluoksnis storesnis kaip 10 cm
	7-9E3-1J	Eilėmis: 2-3E1J	Grupėmis: J reljefo pažemėjimuose	3-4	“-“
	10T, Gl, kr	-	-	2-20	Plantaciniuose želdiniuose
Išeksplatuoti žemutinio tipo durpynai	6-8E4-2P	Eilėse: 3-4E1-2P Eilėmis: 2-3E1-2P	Eilėse: 3-4E1-2P Eilėmis: 2-3E1-2P Grupėmis: E aukštesnėse reljefo vietose; P- žemesnėse	4-5	Durpės sluoksnio storis įvairus
	6-10J4-0E	Eilėmis: 2-3J1-2E Grupėmis: E	Grupėmis: E aukštesnėse reljefo vietose; J – žemesnėse	3-4	“-“
	10T, Gl, kr	-	-	2-20	Plantaciniuose želdiniuose
Išeksplatuoti smėlio – žvyro karjerai	7-8P3-2B	Grupėmis: B Eilėmis: 10-12P1-2B	Grupėmis: B reljefo pažemėjimuose	6-8	Karjerų dugne, esant priesmėlio ir smėlio gruntams
	4-6P6-4B, J	Grupėmis: P, B	Grupėmis: P aukštesnėse reljefo vietose; J-žemesnėse	5-7	Karjerų dugne, esant priemolio ir molio gruntams
	10P+kr	Grupėmis: kr	Grupėmis: kr	7-9	Karjerų šlaituose
Išeksplatuoti kreidos, mergelio, dolomitų karjerai	7-8P3-2B	Grupėmis: B Eilėmis: 10-12P1-2B	Grupėmis: B reljefo pažemėjimuose	6-8	Nepadengti karbonatingi gruntai
	10P, B+kr	Grupėmis: kr	-	6-8	Karbonatingi gruntai, padengti apie 20 cm storio smėlio sluoksniu
	10P+kr	Grupėmis: kr	Grupėmis: kr reljefo pažemėjimuose		Karbonatingi gruntai, padengti apie 20 cm storio humusingo dirvožemio sluoksniu

	10M, B, T, Gl	-	-	2-20	Plantaciniuose želdiniuose
--	------------------	---	---	------	-------------------------------

Pastabos:

¹⁾ Rūšinės sudėties nukrypimai nuo mišrinimo schemų $\pm 10\%$.

²⁾ Išreikštas mezoreljefas – kai yra kauburių, lomų, šlaitų.

³⁾ Grupių dydį lemia atskirų reljefo formų parametrai. Lygiose vietose pageidautinas grupių dydis – 1-5 arai.

Medžių ir krūmų pavadinimų santrumpos

1. A – ąžuolas	15. Kr – karklas
(gluosnis)	29. Sm – sausmedis
2. Aŗ – ąžuolas raudonasis	16. K – klevas	30. Sd – sedula
3. B – beržas karpuotasis arba
plaukuotasis	17. Kš – kriaušė	31. Srj – serbentas juodasis
4. Bu – bukas	18. Lz – lazdynas	32. Srk – serbentas kalninis
5. D – drebulė	19. L – liepa	33. Sb – skroblas
6. E – eglė paprastoji	20. Me – maumedis
europinis	34. Šn – šunobelė
7. Ek – eglė kanadinė	21. O- obelis miškinė	35. Št – šaltekšnis
8. Er – erškėtis raukšlėtasis	22. Ož – ožekšnis	36. Švj – šėivamedis
juodauogis
9. Gd – gudobelė	23. Pc – pocūgė	37. Švr – šėivamedis
raudonuogis
10. Gl – gluosnis	24. Pr – prožirnis	38. Šm – šermukšnis
11. G – guoba	25. Pk – pušis kalninė	39. T – tuopa
12. Iv – ieva	26. P – pušis
paprastoji	40. U – uosis
13. J – juodalksnis	27. Pt – putinas	41. Z – zuikiakrūmis
14. Kd – kadagys	28. Rg – raugerškis	
-

**TIKSLINIŲ MEDYNŲ VYRAUJANČIOS MEDŽIŲ RŪŠYS ŪKINIAMS (IV GR).
MIŠKAMS¹⁻³**

Augavietė (Dtg – miško tipų serija)	Vyraujančios medžių rūšys ir jų auginimo tikslingumo eilė	Pastabos
Nae, Na – kerpšilis; Na, Nb – brukniašilis	P	
Nb – žaliašilis	P, E, M	
Lb, La – mėlynšilis	P, E, (B)	
Nc – šilagiris	E, P, M, A, B (K, L)	Ažuolynai daugiau veistini PV Lietuvoje
Lc – mėlyngiris	E, P, B, (A, D, K, L)	
Nd – sausgiris	A, E, M, U, K, L, (B)	
Ld – žaliagiris	E, B, U, A, (J, D, K, L)	PV Lietuvoje daugiau veistinas A, o Š ir R dalyje – E ir U
Nf, Lf – baltmiškis	A, U, B, L, K, G, E, (D, J)	
Lf, Uf – šlapgiris	B, U, A, (D, J, E)	
Ub, Ua – balašilis	P, (E, B)	
Pa, Pa ⁿ – tyrašilis	P	
Pb – raistašilis	P, B	
Uc – paraistis	J, B, (P, E)	
Pb ⁿ – paraistis durpinis	P, E, B	
Pc – raistas	J, B, (P, E)	
Ud – palieknis	J, U, B, (E)	
Pc ⁿ – palieknis durpinis	E, J, B, (P)	
Pd – lieknas	J, B, (U, E)	
Uf – juodgiris	J, U, B, (E)	
Pd ⁿ – juodgiris durpinis	U, J, E, A	

Pastabos:

¹⁾ Skliaustuose nurodytos medžių rūšys toleruotinos, jei iš jų savaime susiformavo medynas, bet ne rekomenduotinos.

²⁾ Beržų ir drebulių atžėlimas Ld ir Lf augavietėse toleruotinas tik tada, kai šių medžių rūšių motininiai medynai yra ne žemesnės kaip I selekcinės grupės. Be to, beržas laikytinas tikslinė vyraujančia medžių rūšimi šakninės pinties židiniuose.

³⁾ Nae, Ua, Ub, Pa, Pb, Pc ir Pd augavietėse motininio medyno selekcinė grupė, siekiant žėlimo, neapribojama (gali būti bet kokia).

**TIKSLINIŲ MEDYNŲ VYRAUJANČIOS MEDŽIŲ RŪŠYS EKOSISTEMŲ APSAUGOS
(II A GR.) ¹ IR APSAUGINIAMS (III GR.) ² MIŠKAMS**

Augavietė (Dtg – miško tipų serija)	Vyraujančios medžių rūšys	Pastabos
Nae, Na – kerpšilis	P, B, Pk	Pk tik Kuršių nerijos nac. parke
Na, Nb – brukniašilis	P, B	
Nb – žaliašilis	P, E, B	
Lb – mėlynšilis	P, E, B	
Nc – šilagiris	P, E, A, B, K, L	
Lc – mėlyngiris	P, E, A, B, K, L, D, J	
Nd – sausgiris	A, E, U, L, K, B	
Ld – žaliagiris	A, E, U, B, L, K, J, D	
Nf, Lf – baltmiškis	A, U, K, L, G, E, J, B, D,	
Lf, Uf – šlapgiris	U, A, J, B, D, E	
Ub, Ua – balašilis Pa ⁿ	P, B, E, D, J	
Uc – paraistis	J, P, E, B	
Ud – palieknis	J, U, E, P, B	
Uf – juodgiris	J, U, E, P, B	
Pa, – tyrašilis; Pb – raistašilis	P, B, E	
Pc – raistas; Pd – lieknas	J, P, E, U, B	
Ua ⁿ , Ub ⁿ , Pb ⁿ	P, E, B	
Uc ⁿ , Pc ⁿ	P, E, A, U, J, B	
Ud ⁿ , Pd ⁿ	J, U, A, P, E	
Uf ⁿ	A, U, J, E, K, L	

Pastabos:

¹⁾ Ekosistemų apsaugos miškuose vyraujančių medžių rūšių auginimo tikslingumas priklauso nuo saugomos teritorijos kategorijos ir konkretaus sklypo ekosistemų natūralios sukcesijos. Želdinant pirmumas teikiamas toms medžių rūšims, kurios labiausiai atitinka gamtinių procesų dėsningumus arba saugomo ekosistemos komponento išlikimą ir plėtrą.

²⁾ Apsauginiuose miškuose vyraujančių medžių rūšių auginimo tikslingumas taip pat priklauso nuo apsauginių želdinių kategorijos (vyraujančios funkcijos). Želdinant pirmumas teikiamas toms medžių rūšims, kurios geriausiai gali atlikti konkrečiam miško sklypui keliamus reikalavimus. Vandens apsauginiuose želdiniuose pirmumas teikiamas medžių rūšims, kurios turi tankią mišrią šaknų sistemą, ažūriškas lajas, laukų apsauginiams želdiniams labiau tinka medžių rūšys su tankiomis lajomis ir t. t.

**TIKSLINIŲ MEDYNŲ VYRAUJANČIOS MEDŽIŲ RŪŠYS REKREACINIAMS (II B GR.)
¹ MIŠKAMS**

Augavietė (Dtg – miško tipų serija)	Vyraujančios medžių rūšys ir jų auginimo tikslingumo eilė	Pastabos
Nae, Na – kerpšilis	P, B, Pj, Pk	Pk tik Kuršių nerijos nac. parke
Na, Nb – brukniašilis	P, B, Pj, Ek	
Nb – žaliašilis	P, B, E, Ek, Ar, Me	
Lb – mėlynšilis	P, B, E, Pj, Ar, Me	
Nc – šilagiris	P, A, K, L, E, B, Pj, Ar, Me	
Lc – mėlyngiris	P, A, K, L, B, E, Pj, Ar, Me	
Nd – sausgiris	A, K, L, B, E, U, B, Me	
Ld – žaliagiris	A, K, L, B, E, U, J	
Nf, Lf – baltmiškis	A, K, L, U, B, E, G, Me, Pc	
Lf, Uf – šlapgiris	A, U, B, E, J	
Ub, Ua – balašilis Pa – tyrašilis; pb – raistašilis; Pa ⁿ	P, B	
Uc – paraistis; Pc – raistas	P, B, J, E	
Ud – palieknis; Pd – lieknas; Uf – juodgiris	U, J, B, E, P	
Ua ⁿ , Ub ⁿ , Pb ⁿ	P, B, E	
Uc ⁿ , Pc ⁿ	P, A, U, E, J	
Ud ⁿ , Pd ⁿ ; Uf ⁿ	A, U, J, P, E	

Pastaba. ¹⁾ introdukuotos medžių rūšys netinka valstybinių parkų ir kitų konservacinės paskirties teritorijų rekreacinėms zonoms, išskyrus Pk Kuršių nerijos nac. parkui.

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [312](#), 2001-06-12, Žin., 2001, Nr. 53-1897 (2001-06-22), i. k. 101301MISAK00000312

Dėl Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų dalinio pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [614](#), 2002-11-28, Žin., 2003, Nr. 1-8 (2003-01-04), i. k. 102301MISAK00000614

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2000 m. spalio 25 d. įsakymo Nr. 459 "Dėl Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų" pakeitimo